

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

پيړستى بابتهكانى ژماره (10) :

پهړه	ناوى بابته	ناوى نامادهكار
۲	پالاوتن (التصفية) و پهروهده (الترية) پهپهرويك بو گه پانهوهى نايين	سهرنوسهر
۳	گرنگى پوشاكى شهرعى	هوشمهند امين . ز . قهلاذرى . عهريبى
۵	به زيادپهويكردنت نايينهكته ناشيرين مهكه	زانست
۷	ترسناكى بيدعه و داهينان له ديندا !!	جيهاد قادر . قهلاذرى . عهريبى
۸	فيلكردن بوه بهدياردهيهكى باو ؟!!!	نيان محمد جوگرافيا . خانهقين
۹	باوهپوون به كتيبه ناسمانيهكان (الايمان بالكتب)	إدريس محمود . دهرچوى ياسا . سليمانى
۹	پوخته باسيك له سهر (ناوه دهرچوهكانى له شى مروقه)	صلاح فانق . نهندانيارى پلانسانى . سليمانى
۱۱	راستى و حهقيقهتى بونى نهبو بهكر بهخليفه و ...	صلاح على . ك . پ . كه لار . جوگرافيا
۱۳	ههلوپستى نههلى سوننه و جهماعهت سهبارت به كهراماتى پياوچاكان	طيب عادل . ك . پ . كه لار . كيميا
۱۴	ناموزگارى باوكيك بو كوپهكهى له داهاتوودا	رؤژان عبدالله . دارايى وژميريارى . سليمانى
۱۵	له شهپهكانى شهيتان	زانست
۱۶	داهينان له نايندا كارىكى دزيوه	م . عثمان احمد . دهرچوى بيركارى
۱۷	حهكىمى نه م نوممهته (أبو الدرداء)	م . پشتيوان محمد . دهرچوى عهريبى . صلاح الدين
۱۸	چونيهتى نويزى موسافير (موسافير تا چهند پوژ قهصر دهكات	كاروان حمه باقى ك . پ . كه لار . عهريبى
۱۹	سوننهت له نيوان شوينكهوتوان و دوژمانى دا (۲)	بيلال جهلال . ك . پ . كه لار . فيزيا
۲۰	بو نهو نافرهتانهى دادپهروهردن لهويژداناندا (۲)	احمد محمد . دهرچوى ياسا . صلاح الدين
۲۱	پهوشت جوانى	هيمن كريم . زانكزي ههولير . پ . كومبيوتهر
۲۲	هوكارى سهربلندى خوشكان	نهرمين حيدر . پ . ب . فيزيا . كلار
۲۳	(موسيقا و گوژرانى) له دياريترين هوكارهكانى لاوازي ئيمانى !!	رزگار نجم الدين . ك . پ . كه لار . جوگرافيا
۲۴	(خووه خراپهكان) : Bad Habits	هاورى جمال . ز . سليمانى . E

Zanest@Gawab.com

Zanest119@gmail.com

بو دهستكهوتنى زانست سهردانى پيگهكى نهلكترونى :

www.ba8.org بكه .

سهرنوسهر : عدنان بارام . دهرچوى عربى . صلاح الدين

سهرپه رشتييارى چاپ : جليل ابراهيم

دهستهى نووسهران :

هاوار عبدالله . دهرچوى كومه لايهتى كه لار .

رزگار محمد . دهرچوى E . صلاح الدين .

علي محمد . دهرچوى كومه لايهتى كه لار .

بيلال جلال . ك . پهروهدهى فيزيا كه لار .

تبيينى : بو نهو فيرخوازه نازيزانهى كه دهيانهويت
بابهتيان بلاويتهوه ، زانست نهو دهرفتهيان بو
دهرهخسينيت ، بهلام بابتهكانيان بهپى مهرجى
بلاوكراوهكه بيت ، لهوانهش :

۱ . بابتهتى دووباره نهبيت ... ۲ . نهگهر وهركيراوه
نامازه به ناوى سهرچاوه بكرت ... ۳ . تا دهتوانرت
كورت و پوختكراو بيت ... ۴ . نامادهكار ناوى خوى و
كوليز و بهشهكهى بنووسيت ... ۵ . تاپيكراو بيت .

كه به رهخنه و پيشنيارهكانتتان بلاوكراوهكهتان
دهولهمندتر بكن ... له گهل پيزماندا .

پالۆتن (التصفیه) و پهروهرد (التربیه)

پهیرهویک بۆ گهراڼهوهی نایین

شوکر و ستایش بۆ پهروهردگاری تاک و تهنه شایسته به هه موو جوژه په رستنهکان ، وه هه زاران دروود و سه لام له سه ر گیانی پاکي سهروهی هه موو مروفايه تی تاکه شایستهی شوینکهوتن ... فیرخوازانی موسلمان ده بیئت هه موو نهوه بزانی که هه ریه که له بواره کانی :

واته : له (التوحید) دا .

و تهنه شوینکهوتنمان بۆ پیغه مبهری خوا ﷺ واته :

له (الإبتاع) دا .

وه پاککردنهوهی بیروباوه و کردار و گوفتارهکانمان

واته : (التزکیه) .

پیوستمان به پهیرهویک ههیه بۆ به تهواو پیادهکردن و پراکتیک کردنیان به باشترین شیوه ، ناشکراشه له بهر جیوازی توانا و بۆچوونهکان ، دهبینین هه ریه که و جوړ و شیوازی بۆ گهراڼهوهی نایین دهخه نه روو ، به لام ئیمه لیږده و هه کو گوپرايه لیه که بۆ پهروهردگارمان له و نایه تهی که فه رمانی پیکردوین و نه فه رموویت : ﴿ فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴾ (النحل : ۴۳) ، واته : نه گه ر شتیکتان نه زانی نهوا پرسیار له زانیان بکه ن . پوختهی ووتیه که له ووته کانی پییشه وای فه رموو ده ناسی سه رده م (محمد ناصر الدین الألبانی) . به په رحه ت بیئت . دهخینه روو که ژیا نیکی پر سهروهی و درێژی له بانگه وازدا گوژه راند تاکو کوچی دوی کرد . نه وهش وهکو وهلامی نهوهی که نایا باشترین ریگه بۆ گهراڼهوهی نایین چیه ؟

ئه م زانا به رزه ی ئیسلام له ووتیه کیدا فه رموو یه تی : ده لیم و مه به ستیشم نه و موسلمانانه یه که متمانهیان ده کرێته سه ر ، که به رجه سته بووه له و لاوه موسلمانانه ی که به ناگان و روشن فکرن ، نه وانه ی که ناهه مواری موسلمانانیان له لا ناشکرایه ، دواتر به دوی ریگه چاره ی راست و په وا ده گه ریئت به هه موو دلسوژی و هه موو توانایه کیه وه ... له کاتی کدا ملیونه های تر هه ن به حوکی واقعی خوگرافیا بییان یان په گه زنامه کانیان موسلمانن ، نا من نه وانه م مه به ست نیه ، و نه م ووتیه م ئاراسته ی نه وان نیه ... جاریکی تر ده گه رییمه وه سه ر ووته کانه م و ده لیم : ئاراسته کردنی نه و لاوانه ، گه شتن

پییان به دوو ریگه ده بیئت ، به بی نه وهی که سی یه میان هه بیئت ، که نه وانیش : پالۆتن (التصفیه) و پهروهرد (التربیه) .

پالۆتن (التصفیه) : مه به ستیشم پیی پیشکەش کردنی نایینی ئیسلامه به لاوانی موسلمان به پالۆته کراوی له هه موو نه وهی که هاتووته ناویه وه . به درێژی یی هه موو نه و سه ده و سالانه ی که رایان بردووه . جا نه و زیادکراوانه هه موو نه و پوخله وات و نه ندیشانه ده گریته وه که له بواری بیروباوه ردا و بواره کانی تری ناییندا زیاد کراوون ، له بیدعه و گو مپراییه کان ، له وانه ش : نه و هه موو فه رموو ده نا (صحیح) انه ی که (ضعیف) و (موضوع) هکانیش ده گریته وه ، و پیوستیان به پالۆته کردن ههیه ، چونکه به وه نه بیئت ئاواتی نه و جوژه لاوه موسلمانانه نایه تی دی ، که ئیمه به پاکژکراو هه لێژێردراوه کانیان ده زانی له هه موو جیهانی ئیسلامیدا .

ئا نه م پالۆته کردنه مه به ست پیی پیشکەش کردنی تهنه چاره سه ری راسته قینه یه که ئیسلامه وهکو خۆی ، نه و ئیسلامه ی که هاوشیوهی گرفته کانی نه م سه رده مه ی چاره سه ر کردووه ، له کاتی کدا عه رب چه ساوه و ژێرده سته ی فارس و رۆم و حه به شه بوون له لایه که وه ، و له لایه کی تریشه وه جگه له خۆی پهروهردگاریان ده په رست .

ئیمه پیچه وانه ی هه موو که سانی ترین له م خاله دا ، وه واده بینین که پیوسته ده ست به پالۆتن و پهروهرد بکه یین له هه مان کاتدا ، نه ک نه وهی بواریک بگراین و له بیروباوه ریشدا ویرانه و چۆله وانی بین !!!

که نه گه ر به وانیه ته کاره کانیان په نگه بینیت دووره له شه ریعه ته وه !!! یان دین موسلمانان کو ده که نه وه له سه ر بنه وای (ئیسلام) که چی بۆچوونی روونیان نیه بۆ نه وانه ی که له ده وریان کو بوونه ته وه ، بۆیه ده بینیت هه یچ کاریگه رییه کیان نیه له ژیا نیاندا له شوینه وار و ده وریه ی خۆیان و ناوچه که یان !!!

بۆیه ده بینیت نه و جوژه که سانه و نه وانه ش که له ده وریانن ، ئیسلام له خۆیاندا پیاده و به رجه سته ناکه ن ، ته نانه ت له وهش که به ئاسانی ده ی توانن و له توانایاندا ههیه ، که چی له هه مان کاتیشدا به هه موو ده نگیان هاوار ده که ن : ((لا حکم إلا لله)) !!! سه ره رای نه وهی که نه و پرسته یه پرسته یه کی په وایه ، به لام که سیک خۆی هه یچی پی نه بیئت چۆن ده توانیت بییه خشیئت .

و كۆيۈرە بوو ، چەندەھا هەلەى كوشندە كە ھەر ھەموو پىۋىستى بە پالوتن و جارىكى تر پەرورەدكەنەو ھەيە ، وە كە شايەنى باس بىت زۆر ئەو ووتەيەم بە دلە كە دەلئيت : ((أقيموا دولة الإسلام في قلوبكم تقم لكم في أرضكم)) ، واتە : ولأتى ئىسلام لە دلەكانتان بەرپابكەن ، لە سەر زەويش بۆتان بەپا دەبىت .

بۆيە ھەلەن ئەوانەى كە دەلئىن ئىستا كاتى پالوتن و پەرورەدە نيە !!!! بەلكو كاتى زۆرى و بۆريە !!!! رەنگە لىرەدا ئەوئەندە بەس بىت ... والحمد لله رب العالمين .

سەرنووسەر

گرنكى پۇشاكى شەرىى

الحمْد لله والصلّاة والسّلام على رسول الله ، أمّا بعد :

سوپاس بۇ ئەو خوايەى كە يارمەتيدام ، و داواكارم كە ئەم نوسىنە جىگىر بكات لە دلئى فيرخوزانى موسلمانان بەتايىبەت ئافرەتانيان .

وەكو دەبىنن زۆرىك لە خوشكان دور كەوتونەتەو ھەپۇشاكى شەرم وھيا و ريز و ھەيبەت لەدنيادا و پاداشت و بەھەشت لە رۆژى دوايى دا ، پويان كەردۆتە جۆرە پۇشاكيك كەريز و ھەيبەتى لە ئافرەتان داپرنيوہ .

خوشكم : دەزانيت دەبىت بەھوى فيتنە بۇ دور و بەرت ، ھەرورەكو چۆن ئافرەتان بوون بەھوى فيتنە بۇ گەلانى پيش ئىسلام ، پىغەمبەر ﷺ دەفەرمويت : " فاتقوا الدّنيا واتقوا التّساء ، فإنّ أوّل فتنة بني إسرائيل كانت في التّساء " (صحّحہ الألباني في سلسلة الصحيحة ٢ : ٩١١ ، ٥٧٨) .

واتە : خۆتان بپاريزن لە دنيا و لە ئافرەتان چونكە فيتنەى بەنو ئىسرائيل لە ئافرەتانەوہ بوو .

خوشكى موسلمانم : سەرگوزشتەى گەلانى پيش خومان كە باسكراوہ بومان لە قورئان و فەرموودەدا ، بۆپەندو و عىبەرت لى وەرگرتنە ، نەوہك بەرپچكەى ئەوان دابچينەوہ ، و ببىت بە ھوى لە ناوچون مان .

خوشكى بەحىشمەتم : با تووى موسلماننیش نەبىت بە ھوى فيتنە بۇ گەنجانى موسلمان و خليسكاندنجان لەسەر پىگا راستەكە ، ئەو پىگايەى كە ريز و شكۆ بۇ كچان و ھەم بۇ

فاكتەرى ھەرەگەورەى ئەو كارە ئەوہيە كە ئەو جۆرە كەسانە دورن لە تىگەيشتنى دروست بۇ ئىسلام ، چونكە كەسانى وايان ھەيە : سەرقال بوون بە بانگەشە بۇ يەكخوایەرستى بەكەم دەزانن ، و بە بەسەر بردنى ژيانى دەزانن لە شتى بى نر خدا !!!!

ئا ئەو جۆرە كەسانە چەندىك رۆچوو بىتن لە نەزانيدا !!!؟ باشە خۇ مەگەر كەسيك خۇي لە گىلى بدات كە نەزانيت بانگەشەى پىغەمبەران . عليهم السلام . بۇ : ﴿ أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ ﴾ (النحل : ٣٦) بووہ ، بەلكو نوح . عليه السلام . نۆ سەد و يەنجا سال ئەو بانگەشەيەى كردوہ .

پەرورەدە (التّريية) : كە برگەى دووہمە لەو ووشەيەى سەرورەمان ، و ئەوہ دەگەيەئيت : كە پىۋىستە موسلمانان جارىكى تر لە سەر ئەو ئىسلامە پالوتەكراوہ پەرورەدە بكرىتەوہ ، بە شىۋەيەك كە چۆن پيشينانيان بە دنيا ھەلنەخەلەتاون ئەوانيش وا پەرورەدە بكرين كە واين ، چونكە پىغەمبەرى خوا ﷺ فەرموويەتى : " ما الفقر أخشى عليكم ، ولكن أخشى عليكم أن تفتح عليكم زهرة الحياة الدنيا ، فتهلككم كما أهلكت الذين من قبلكم " ، واتە : من لە ھەژاريتان ناترسم بە لكو لەوہ دەترسم خۆشيهكانى دنيا برژيت بە سەرتاندا و لەناوچن ھەرورەكو ئوممەتاني پيش ئيوہ لە ناوچوون .

بۆيە بە داخەوہ دەبىنن زۆر كەمن ئەوانەى كە پەيان بەم ھۆكار و نەخۆشيبە بردبىت ، بەتايىبەت ئەوانەى كە خواى پەرورەدگار ناز و نىعمەتى خۇي بەسەردا رشتوون ، و لە خىر و خىراتى خۇيدا نوقمى كردوون .

پىۋىستە لە سەر موسلمانان خۇبپاريزن ، و خويان پەرژين بكنە بە شوورەيەكى پتەو ، و ئەو كارە . (حب الدنيا وكرهة الموت) واتە : خۆش ويستنى دنيا و رق بوون لە مردن . نەگاتە دلەكانيان .

چارەسەرەكەش لە فەرموودەكانى پيشەوادا ھاتوہ كە ئەويش : " حتى ترجعوا إلى دينكم " ، واتە : تاكو دەگەريئەوہ بۇ ئايينەكەتان ... كە برىتیبە لە گەرانەوہى تەواو و راستەقىنە بۇ ئايينى ئىسلامى پالوتەكراو لە ھەموو خراپە و ئەفسانەيەك ، و بە تىگەيشتنىكى دروستەوہ ، ئەو تىگەيشتنەى كە پىغەمبەرى خوا ﷺ و ھاوہلانى لە سەر بووہ ﷺ .

ئەوہتا ئەگەر پەروانينە پەروشتى موسلمانان دەبىنن كاوول

کورانیش ی تیدایه .

خوشکی موسلمانم : نایه به‌خوت زانیوه بووی به‌پیشه‌نگایه‌ک بو نمایش‌کردنی کالاً و پوشاکی نابروبه‌ری بی باوه‌ران ، خوشکم به ناگابه‌وه نه‌مه‌یه به کالاکردنی ئافرهت ، نه‌وهک هندی کهس ده‌لین نیسلام وهکو کالاً مامه‌له له‌گه‌ل ئافره‌تان ده‌کات ، بزانه خوشکی موسلمانم سویند به‌خوا ئه‌و قسانه‌ته‌نها و ته‌نها بو له‌خشته‌بردنی تووی به‌حه‌یایه ، تاکو بییت به نیچیریکی ئاسان بویان ، وه سویند به‌خوا چاکه‌یان بو‌ت ناو‌یت ته‌نها تینوی نابروتن .

خوشکی به‌حیشمه‌تم : به کالاکردنی ئافرهت نه‌وه‌یه که ده‌بینیت بازرگانی ده‌کریت به‌ئافره‌ته‌وه ، وه وینه‌ی ئافرهت له‌سه‌ر هه‌موو کالایه‌کی بی نرخ داده‌نریت وهکو : (صابون ، قتوی موعه‌لله‌بات ، وه‌چه‌ندان شتی بی نرخ ...) ، وه ئه‌وپوشاکه‌ی که له‌شتی به‌ده‌رخستوه دیاری ئه‌و که‌سانه‌یه بو تووی به‌حه‌یا ، ده‌ریابه‌وه .

خوشکی به‌ریژم بو‌یه ده‌بییت خوت داپوشی ، چونکه له‌شی ئافرهت عه‌وره‌ته (سه‌رنج راکیشه) ، هه‌روهک پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌رمویت : " المرأة عورة " (سلسله‌ الاحادیث الصحیحة : ٢٦٨٦) ، واته : ئافرهت عه‌وره‌ته ، بو‌یه ده‌بییت خوی داپوشیت .

خوشکی موسلمانم : پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌رمویت : " ایما امرأة نزع ثیابها فی غیر بیتها حرق الله عزوجل عنها ستره " (سلسله‌ الصحیحة : ٣٤٤٢) واته : ئافره‌تی‌ک پو‌شاکه‌کی له‌غه‌یری مالی خویدا دابنی ، خوی گه‌وره نه‌ینی یه‌کانی هه‌ل ده‌مالیت و ده‌ری ده‌خات . وه بزانه پانتۆل و پوشاکی ته‌سک به داپوشه‌ر ناژمی‌دری‌ت ، چونکه شیوه و قه‌باره‌ی له‌ش ده‌رده‌خات وه خوشوبه‌اندنه به بی باوه‌ران ، سه‌ر نه‌نجام له‌گه‌ل ئه‌وان لیپرسینه‌وه‌ت له‌گه‌ل ده‌کریت .

هه‌روه‌کو پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌رمویت : " من تشبه بقوم فهو منهم " (رواه أحمد وأبو داود وهو حدیث صحیح) واته : " هه‌رکه‌سیک خوی بجوینی به نه‌ته‌وه‌یه‌ک نه‌وه له‌گه‌ل ئه‌وان لیپرسینه‌وه‌ی له‌گه‌ل ده‌کریت ، پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌رمویت : " لعن الله الرجل یلبس لیسة المرأة والامرأة تلبس لیسة الرجال " (رواه أحمد وأبو داود وهو حدیث صحیح) واته : خوا نه‌فره‌تی کردوه له‌وپیاوه‌ی پوشاکی ئافرهت بیوشیت ، وه له‌و ئافره‌ته‌ی پوشاکی پیاوان بیوشیت ، وه پانتۆلیش

ده‌چیته‌ریزی پوشاکی پیاوانه‌وه !!!

خوشکم نه‌فرهت واته بی به‌ش له‌ره‌حه‌تی خودا ، نه‌فرهت له‌به‌رچی ؟؟؟!! له‌به‌ر پانتۆل !!! پوشاکی ته‌سک !!! وه‌خوای گه‌وره‌ده‌فه‌رمویت : ﴿ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكِ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴾ (الأحزاب : ٥٩) ، واته : بلی به‌خیزانه‌کانت وه به‌کچه‌کانت وه به‌ئافره‌تانی بروادار با عاباکانیان بدن به‌سه‌رخوایاندا خوایانی پی داپوشن ، ئه‌وه نزیک‌تره و باش‌تره بویان بناسرین به‌خواه‌ن ره‌وشت ، گه‌ر وا بکه‌ن ئازار ناچیزن وه‌خوای خوشبوو به به‌زه‌یه .

بزانه خوشکم : ئه‌و که‌سانه‌ی که‌هانت ئه‌ده‌ن بو له‌به‌ر کردنی پوشاکی ناشه‌ری به‌و قسانه‌ی که‌ده‌لین : ئەم پو‌شاکه جوانه ، ئەم پرچه جوانه دایمه‌پوشه ، حیجاب دواکه‌وتوییه ، کۆنه په‌رستیه ، هه‌ر ئه‌و که‌سانه ئه‌مرۆ که‌هاو‌رپیتن سبه‌ی خوت له‌روژی دواپییدا ئه‌بییت به‌دوژمنیان له‌به‌ر ئه‌وه‌ی له‌ریگی راست لایان داو‌یت وه‌کو خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت : ﴿ وَيَوْمَ بَعْضُ الظَّالِمِ عَلَى يَدَيْهِ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا يَا وَيْلَتَى لَيْتَنِي لَمْ أَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيلًا لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَذُولًا ﴾ (الفرقان : ٢٧ - ٢٩) .

واته : روژیک دیت سته‌م ^(١) کاره‌کان پاشا بییت یان گه‌دا په‌نجه‌ی په‌شیمانی ئه‌گه‌زن و ده‌لین خوزگه‌ریگیه‌ی پیغه‌مبه‌رمان په‌یره‌و کردایه ، هاوار بو خوم خوزگه‌فلان که‌سم نه‌کردبا به‌هاو‌ری به‌راستی گوم‌رای کردم دوا‌ی ئه‌وه‌ی که‌بوو به‌هاو‌ریم وه شه‌یتانی‌ش مروقه‌کان ده‌خلیسکی‌نیت له‌ریگیه‌ی راست .

خوشکی به‌حیشمه‌تم : له‌خوا داوا کارم ئەم نوسراوه‌ی بییت به‌هوی هیدایه‌تت وه گه‌رانه‌وه‌ت بو پوشاکی ری‌زو که‌رامه‌ت ، وه ئه‌وانه‌یش پوشاکی شه‌رعییان پوشیوه خوای گه‌وره به‌رده‌وامیان پیببه‌خشیت .

وَآخِرُ دَعْوَانَا أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

هوشمه‌ند امین . ز . ز . فه‌لادزی . عه‌ره‌بی

(١) (سته‌م) واته : به‌زاندنی سنوره‌کانی خوا و پشت گو‌ی خستنی فه‌رمانه‌کانی ، جا

سته‌م کار مه‌رج نیه ته‌نها ده‌سه‌لاتدار بییت ، به‌لکو هه‌موو که‌سیک ده‌گریته‌وه .

به زیاده و یکردنت ناینه کهت ناشیرین مه که

(الغلو) له زمانه وانیدا واته : زیده پره و یکردن و سنور به زانندن ، له شه رعیشدا : واته : زیده پره و یکردن له و شتانهی که له دیندا ههیه .
 ئەم زیده پره و یهش شتیکی ناپه سهنده و پیغه مبهری خوا ﷺ ئوممه ته که ی ئی وریا کردو وه ته وه ، و به هۆکاری له ناو چوونی ئوممه ته کانی پیشووی ، ههروهک فهرموویه تی : " یا کم والغلو فإنا أهلك من كان قبلكم الغلو " .

هه ندیک له دیار ده کانی زیده پره ی

۱ . زیده پره و یکردن له پیغه مبه راندا : ئەم زیده پره و یهش ئەوهیه که که سیک لییان بیاریته وه و داوای شیفا و چاکبوونه وهی نه خوشیان ئی بکات یان داوای مندالیان ئی بکات ، وهکو هه ندیک له خه لکی کوردستان به تایبه تیش صوفیه کان ده یکه ن ، یان که سیک پیغه مبه ریک به خوا یان کوری خوا بزانیت وهکو ئەوهی گا وره کان^(۱) ده یکه ن به رامبه ر به عیسا .
 علیه السلام . .

۲ . زیده پره و یکردن له پیا و چا کاندا : به وهی لییان بیاریته وه ، یان سه ردانی گۆره کانیان بکه یت به مه بهستی چاره سه ر یان خۆلی سه ر گۆره که یان به ینیت بۆ ته به روک و ... هتد ، ئەمهش هه مووی

(۱) مه سیحیه کان واته : ئەوانه ی شوین پیغه مبه ر عیسا که وتوون به راستی ، به لام ئەوانه ی ئیستا له جیهاندا هه ن و ناویان له خۆیان ناوه مه سیحی ئەوانه راست ناکه ن و شوین عیسا نه که وتوون چونکه عیسا ده یوت ئیوه خوا به ته نها بیه رستن به لام ئەوانه له دوای به رزبوونه وهی عیسا بۆ ناسمان دینه که یان گۆری ، له جیاتی خوا په رستی ده ستیان کرد به عیسا په رستی ، هه ر بۆیه نابیت موسو لمانان و شه ی مه سیحیان بۆ به کار به یئن ، و بیانده نه پال پیغه مبه ر عیسا له کاتی کدا که پیغه مبه ر عیسا له وانه و له کرده وه کانیان نه ستۆ پاکه .

زیده پره یه چونکه ده بیت ئیمه باوه رمان و ابیت جگه له خوای گه وره کهس هه یج شتیکی له زیانگه یانندن و سو دگه یانندن به ده ست نیه ، وه به بی وستی خوای گه وره هه یج شتیکی له گه ردووندا پرو نادات ، بۆیه پیویست ناکات جگه له خوای گه وره پشت به که سانیکی تر به ستین که نه زیانگه یانندن وه نه سو دگه یانندنیشیان به ده ست نیه چونکه ئەگه ر به ده ستیان بوا یه ئەوا نه یانده هیشت خۆیان بمرن .

۳ . زیده پره و یکردن له ئال و به یتی پیغه مبه ری

خوادا ﷺ :

ئال و به یتی پیغه مبه ری خوا ﷺ (آل عباس و آل عقیل و آل علی و بنو الحارث بن عبد المطلب)^(۲) ده گریته وه ، ئەم زیده پره و یهش به شیوه یه کی زۆر زهق و ناشکرا له ناو هه ندیک خه لکدا ده بی نریت ، که به شیوه یه کی دوور له شه ر عانه لییان ده پارینه وه و داوای یارمه تی و هاو کاریان ئی ده که ن ، و سینه ده کو تن و سه ر و چاوی خۆیان بریندار ده که ن ، به پرو پاگه نده ی ئەوه ی که ئال و به یتی پیغه مبه ریان خوا ﷺ خۆشه ویت ، سویند به وه که سه ی گیانی هه مو مانی به ده سه ته ئەگه ر راستان بکر دایه له خۆ شو یستنیاندا ئەوا گو ی پراهه لیتان ده کردن و نه تان ده کردن به شه ریکی خوا و جنیو و له عه نه تان له سه حابه نه ده کرد و عائی شه تان به داوین پیس و له عه نه تکر دنتان له ئەبو به کر و عومه ر به عیباده ت و قورئانی پیرو زتان به ده ستکار یکرا و گو پدرا و دانده نا . وهکو شاعیر ده لیت :

لو کان حبك صادقاً لأطعته إن احب لمن یجب مطیع
 واته : ئەگه ر خۆ شو یستنه که ت راست بوا یه گو ی پراهه لی ت ده کرد ... چونکه خۆ شه و یست بۆ ئەوه ی خۆ شی ده ویت گو ی پراهه له .

(۲) انظر : کتاب التوحید للشیخ صالح بن فوزان .

ږیوشوینانه بچیته دهره وه که زانایانی نه هلی سوننه له بابته تی کافر کړدندا دایانناوه ، به راستی بابته تی ته کفیر بابته تیکی ئیجگار گه وره و ترسناکه ، به لام به داخه وه که سانیکي کالفام و نه زان زور به چاونه ترسانه فه توای سهرسور هینهر له م بواره دا دهره کهن ، ته نانه ت هندیکیان گه شتوونه ته نه وهی که ولاتانی نیسلامی هه مووی به ولاتی کوفر داده نیین ، دپاره ولاتی خو شمان له م جوړه که سانه خالی نیه به لکو چه ندین که سانی گومرا هه ن که به ده سته چه په له کانیان خوینی چه نده ها موسولمان به ناهه ق دهر پرتن و نه وه نده ش بی خه من نه لئی میشتیک میوانیان نیه ، به راستی نه وه که سانه میکروبن بو کومه لگا ، و ده بییت موسولمانان لییان به ناگا بن و پییان هه لنه خه له تین .

پیغه مبهری خوا ﷺ فهرموویه تی : " من حمل علینا السلاح فلیس منا " (رواه البخاری) واته : هه رکه سیک چه که هه لگریت له دژمان نه وه له ئیمه نیه .

چاره سهری زیده ره ویکردن

تاکه چاره سهر بو کی شته ی زیده ره وی بریتیه له گه پرانه وه بو قورئان و سوننه ت به تیگه یشتنی پیشینه چاکه کان نه که به تیگه یشتنی که سانی لاری و گومرا ، نه مه ش به وه ده بییت نه وانمان که توانای خویندنی زانستی شه رعیان هه یه هه ول بدن فیری بن ، نه وه شی که فیری بوون فیری خه لکی بکه ن و وشپار و به ناگایان بکه ن له وه که سانه ی که خاوه ن بیروباوه ری چه وتن ، بو نه وه ی چیرت گه نجه کانمان به بیانوی جیهاده وه خوینی گه شیان نه رپرتیت ، و نه بنه په یزه یه که بو که سانیکي هه لپه رست که به هو یانه وه بگن به کورسی ده سه لات .

وَآخِرُ دَعْوَانَا أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

زانست

۴ . زیده ره ویکردن له زانایاندا : به وه ی لاسای زانایه که بکه یته وه له هه موو نه و بوچوونانه ی که له بواری فیهیدا یان بواره کانی ترده هه یه تی به بی نه وه ی سهری نه وه بکه ییت نایا نه و زانایه هه قی پیکاوه یان نا ، بو نمونه خه لکانیک له ولاتی خو ماندا ده لین : ئیمه له سهر مه زه بی شافیعین و نه وه ی نه و له سهری بووه به راستی ده زانین ، به بی نه وه ی بوچوونه کانی نه م زانا پایه به رزه ی نیسلام تاووتوی بکه ن و بزانت نایا له گه ل قورئان و سوننه تدا ده گونجیت یا خود نا ، به راستی نه مه ش کاریکی زور خراب و نه شیاوه چونکه خوای گه وره له سهر ئیمه ی پیویست کردوه شوین پیغه مبه ره که ی ﷺ بکه وین نه که شوین قسه ی نه م و نه و ، بو یه پیویسته له سهر ئیمه ی موسولمان واز له قسه ی خوا و پیغه مبهری خوا ﷺ نه هیین بو قسه ی هیچ زانایه که هه رچه نده خاوه ن زانست و زانپاری زوریش بییت چونکه قسه ی خوا و پیغه مبهری خوا ﷺ له پیش وته ی هه موو که سیکه وه یه و نابیت سهر پیچی بگریت له بهر قسه ی هیچ که سیک .

۵ . زیده ره ویکردن له عیباده تدا : بو نمونه : به دریژیالی سال به ږوژوو بیت یان هه موو شه ویک تا به یانی شه ونویژ بکه ییت یان واز له کاسبی یان ژنه یانان به یینیت به بیانوی عیباده ت و ... هتد ، به کورتی له و سنوره ی که شه رع بو عیباده ته کانی داناوه تو زیده ره وی تیدا بکه ییت و له سنوری شه رع ی خو ی بیبه یته دهره وه ، نه مه ش شتیکی ناپه سه نده چونکه پیویسته له سهرمان وه کو موسولمان شوینکه وتووی پیغه مبهری خوا ﷺ بین ، و شتیکی دانه هیین و زیاد نه که یین که نه و نه یکردوه چونکه نه وه ی خیر وچاکه بووبیت نه و پیی وتووین .

۶ . زیده ره ویکردن له کافر کړدندا (التکفیر) : نه مه ش به وه ده بییت که له سنووری نه و رپسا و

ترسناکی بیدعه و داهیتان له دیندا !!

پیغهمبهری خوا ﷺ ده فرمووئیت : " مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ زَرٌ " ، (خَرَجَهُ مُسْلِمٌ فِي صَحِيحِهِ : ۱۶/۱۲) . واته : ههر که سی کاریک بکات و فرمائی ئیمه ی له سهر نه بیئت ، ئەوا کاره که ی وهر ناگیرئیت .

چهند سهرنجیک ده رباره ی بیدعه !:

فیرخوازی هیژا : بزانه که له بنچینه کانی دینه ، که واجبه ئیمانمان پیی هه بی و به بی ئەو ئیمانمان ته وواو نابی ، که نیسلام دینیکه خوای گه وره کامل و ته ووی کردوه ، و له سهر مروقیه تی ته نها جی به جی کردن و گوپرایه لی پیویسته .

بیدعه بریتیه : (له وهی که له دین داهینراوه ، له دیندا ، به بی به لگه) ، (مَا أُخْدِثَ فِي الدِّينِ مِنْ غَيْرِ ذَلِيلٍ) ، لیره وه روون ده بیته وه که بیدعه له دین دایه ، نه که له کاروباری دونیه وی ، وه که هندی کسی چه واشه کار ، شوینکه وتوانی سوننه تی پی تومه تبار ده کات و ده لیئت ئەمانه ئیمانمان به سه یاره و کو مپیته ر و چی و چی نیه ، و به بیدعه ی ده زانن ، بی ناگا له وهی که بیدعه له دیندایه !!

دابه ش کردنی بیدعه بو چاک و خراب هیچ به لگه یه کی له سهر نیه !! نه له قورئان و نه ش له فرمووده ، چونکه ئەمه پیچه وانه ی ده قه کانی قورئان و سوننه ته .

پیغهمبهر ﷺ هیچ شتی نه ماوه ئیلا بو مانی روون کردوته وه ، بی ئیحتیاج به زیاد و کهم ، بو یه پیوستمان به بیدعه نیه ، ئەگینا وه کو ئیمام مالیک ده فرموئیت : (کردنی بیدعه ده بیته وهی ئەوهی که پیئت و ایبت پیغهمبهر ﷺ خیانته تی کردوه) ، یا ئەوه یه نه ی گه یاندوه وه یا خود نه یزانیوه ، نعوذ بالله ، حاشا له به ریزیان ﷺ .

مروقی بیدعه چی کار و کرده وهی رته کراوه و وهر نه گیراوه .

بیدعه چیه کان گوهران ، و واشده زانن هیدایه ت دراون !! پیغهمبهر ﷺ ده فرمووئیت : (مروقی بیدعه چی توبه ی بو نیه ، تا واز له بیدعه کی نه مینی) !!

بیدعه چی نه ده چیته سهر سه وزی که وسهر له روژی قامه ت ، - خوا پیمان که ره م بکا - و نه بهر شه فاعه تی پیغهمبهر ﷺ ده که وهی !!

ههر که سی ئیش به بیدعه کی بکات ، ئەوا تا روژی

قیامه ت گوناھی ئەوانیشی بو ده چیئت ، بی ئەوهی له گوناھی ئەوانیش کهم بیته وه !!

به گویره ی فرموده ی پیغهمبهر ﷺ خاوه نی بیدعه له عنه ت لیگراوه .

بیدعه چی به بیدعه که ی زیاتر له خوای بهرز و بلند دوور ده که ویته وه .

وه بانگه وازکاری بیدعه شایه تی قه بول نا کرئیت ، وه شیوای سزاشه ، و که مترین سزاش ئەوه یه هه جر بکرئیت ، و پرسپاری لی نه کرئیت و زانستیشی لی وهر نه گیرئیت .

وه بیدعه به رید و هو کاری کوفره ، له بهرئه وهی بیدعه چی به بیدعه دانانه که ی خوی کردوته شه ریکی خوای گه وره ، و شتائیک ده لیئت که خوای ته عالا نه یه فرمووه ، به لکو شه ر دانان ته نها مافی ئەوه .

هیچ بیدعه یه که نا کرئیت ئیلا سوننه تیک ده مرئیت ، واته ده بیته وهی له ناو بردنی دین و کو مه لگاش . وه کو ئەمرو له واقیعی موسولمانان ده بیینن . که بیدعه چه ند بلاو زاله !!

بیدعه جوړا و جوړه به لأم وه کو ئیمامی (شاطبی) ده فرموئیت : (بیدعه بچوکه کان - له خودی خو بان - به گوناھی گه وره دینه ژمار ، ئەوه ش به به راوردی گونا هه کان جگه له شه ریک . بو یه ئامان بیدعه به بچوکه مه زانن .

سوفیانی سه وری ده فرموئیت : (بیدعه خوشه ویست تره به لای شه ی تانه وه له تاوان و سه ریچی ، له بهر ئەوهی تاوان توبه ی لی ده کرئیت به لأم بیدعه نه خیر) . چونکه بیدعه چی وا ده زانی له چاکه دایه - ، بو یه ره گه زی بیدعه گه وره تره ، له ره گه زی تاوان (المعاصی) .

به مه رج نه گیراوه له بیدعه دا که خاوه نه که ی ئیلا ده بی نیه تی خراب بی ئینجا ده بی به بیدعه ، نه خیر چونکه : (وَكَمْ مِنْ مُرِيدٍ لَلْخَيْرِ لَنْ يُصِيبَهُ) ، یا خود به رده وام بکری ، یان هندی سودی نه بیئت ، چونکه له وانه یه هندی بیدعه هندی سودی بیئت و که چی بیدعه شه !!

هه موو بیدعه یه که گو مراییه ، و هو کاری چونه دوزه خیشه ، با خاوه نه کانیشیان به چاک بزائن ، وه ههر که سی کیش شتیک به چاک بزانی له دیندا ئەوا شه ریه تی داناوه . وه بیدعه هو کاری فیتنه و جیاوازیه ، له کو مه لگادا .

حوکم کردن به جگه له وهی خوا داییه زندوه ته نها یاسا و ده ستوره ده ستکرده کانی مروقی نا کرئته وه ، به لکو بیدعه

داهینانیش له‌ دین حوکم کردنه به‌ جگه‌ له‌وهی خوا دایبه‌زانده .

هه‌رکاتیك بیدعه‌چیه‌ك ده‌مریٲ ئه‌وا به‌په‌وهی مرو‌فایه‌تیدا ده‌رگای خیر و خوشی ده‌بیٲه‌وه ، گه‌رچی بیدعه‌ خوی له‌ خویدا هو‌کاری دل‌ مردنه .

وه دروسته‌ باسی بیدعه‌چی بۆ خه‌لك بکه‌ی ، چونکه‌ ئه‌وه غه‌بیته‌ نیه ، به‌لكو بیدعه‌که‌ی هو‌کاری باسکرنیه‌تی . وه‌کو ئیمامی ئه‌حمده‌ ده‌فه‌رمویٲ : باسکردنی ئه‌وان له‌ شه‌ونویژ و پوژوی سوننه‌ت خیرتره ، چونکه‌ خیری ئه‌وانه‌ ته‌نها بۆ خوته ، به‌لام باسکرانی ئه‌وان قازانجی کو‌مه‌لگای تیدا به .

بیدعه‌چی ئیفترا به‌ خوای گه‌وره‌ ده‌کات و موخالیفی فه‌رمانی پیغه‌مبه‌ره ﷺ له‌ به‌ر هه‌وا و ئاره‌زوی .

خوای ته‌عالا نا‌په‌رس‌تری ئیلا به‌و شیوه‌یه‌ نه‌بی که‌ خوی فه‌رمویه‌تی و پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی ﷺ پیی هاتوه .

ئین مه‌سعود رضی‌الله‌تعالی‌عنہ ده‌فه‌رمویٲ : (شوین پیغه‌مبه‌ر ﷺ بکه‌ون ، و پیشی مه‌که‌ون ، چونکه‌ به‌ستانه) .

ئین عه‌بباس رضی‌الله‌تعالی‌عنہ ده‌فه‌رمویٲ : (ئه‌هلی بیدعه‌ عیباده‌ت کردن به‌لایانه‌وه‌ گرانه ، و قسه‌ به‌ لایانه‌وه‌ ئاسانه‌ و ته‌قویان که‌مه ، بۆیه‌ قسه‌ زور ده‌که‌ن !!

تیبینی : پروانه (البِدْعَةُ وَأَثَرُهَا السَّيِّءُ فِي الْأُمَّةِ ، لِسْلِيم هَلَالِي) و (قَوَاعِدُ مَعْرِفَةِ الْبِدْعِ ، لِلحِيزَانِي) ، و ه‌ چهند شوینی تر .

وَأَخِرُ دَعْوَانَا أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

جيهاد قادر ... عه‌ره‌بی ... قه‌لادزی

فیکردن بوه به‌دیارده‌یه‌کی باو!!!

که‌ دینی‌نه‌ سه‌ر ئه‌م وشه‌یه‌ و ده‌لین (فیل) : هه‌موو که‌س له‌لای خوی‌وه‌ ده‌لی (من غشنا فلیس منا) !!! که‌ خویندکار له‌پولی سیبه‌می سه‌ره‌تایه‌وه‌ ده‌یخوینی !!! ئایا به‌ته‌ها ئه‌بی به‌س قسه‌یه‌ک بی یان کرداریشی له‌گه‌ل بی؟! بیگومان گو‌فتار بی کردار هیج سوودیکی نیه .

بۆیه‌ ئه‌گه‌ر بیٲه‌وه‌موومان له‌ژیانماندا ته‌نها ئه‌و فه‌رموده‌ پیروزی پیغه‌مبه‌ر ﷺ ره‌چاو بکه‌ین ، هیج لایه‌کمان توشی گونا‌هو تاوان نابین ، و ده‌ست درییژی ناکه‌ینه‌ سه‌ر یه‌کتر .

ئه‌م فه‌رموده‌ پیروزه‌ له‌زاری پیروزی پیشه‌وای نیسلام

(محمد) وه ﷺ هاتوته‌ ده‌روه‌ بۆ ئه‌وه‌ی جاک و خراپمان پی بناسی؟! که‌چی هه‌ندیك که‌س هه‌ن وه‌کو گالته‌ به‌کاری دینن!!! ئه‌م شته‌م زورجار به‌گویم که‌وتوه‌ به‌زوری له‌ناو تویشی خویندکاراندا که‌ ما‌مؤستا ده‌لی غه‌ش مه‌که‌ن یا سه‌یری یه‌ک مه‌که‌ن له‌کاتی تا‌قیکردنه‌وه‌ هه‌ر که‌سه‌و له‌لای خوی‌وه‌ به‌پیکه‌نینه‌وه‌ (من غشنا فلیس منا) !!!

پوژیک پرسیارم له‌خویندکاری کرد و تم : ده‌زانی غه‌ش وایه‌ ئیتر بۆ غه‌ش ده‌که‌ی ؟

وتی جا چیه‌ خو من غه‌شم نه‌بردوته‌ پۆل به‌س ته‌نها سه‌یری براده‌ره‌که‌م ده‌که‌م !!!

و تم : جا فیل هه‌ر فیله‌ به‌هه‌ر شیوه‌یه‌ک بی !!! ئه‌یویست من پی ی بلیم شتیکی خراپ نیه‌ سه‌یری هاوپرکه‌ت بکه‌ و هه‌لانی بکه‌م !!!

و تم فیل گونا‌هه‌ به‌هه‌ر شیوه‌یه‌ک بیٲ حيله‌ شه‌ری له‌دینا نیه‌ وه‌کو ئه‌وه‌ی که‌ نه‌وه‌ی به‌نی ئیسرائیل ئه‌نجامیان ددا خودا پوژی شه‌مه‌می لی قه‌ده‌غه‌کردن بۆ کردنی راوه‌ماسی بزانی تاچهند فه‌رمانی خودا به‌جی دینن ئه‌وانیش ده‌چوون توره‌کانیان پوژی هه‌ینی ده‌خست و پوژی یه‌ک شه‌مه‌ هه‌لیان ده‌گرت !!! ئه‌مه‌یان بۆ خویان به‌هه‌لال دادنا !!

ئیمه‌ش واده‌زانین فیل کردن ته‌نها ئه‌وه‌یه‌ له‌ناو وه‌ره‌قه‌یه‌ک بینوسی و بیبه‌یته‌ ژوره‌وه‌ به‌بروای من هه‌رشتیک له‌گه‌ل به‌رامبه‌ره‌که‌تدا ئه‌نجام بده‌ی به‌نه‌ینی ته‌نها سوودی خوت تیا مه‌به‌ست بی فیله‌ زورجار درۆکردن ده‌چیتته‌ قالبی فیل کردن دوو کردارن که‌یه‌کتر ته‌واو ده‌که‌ن ، بۆ نمونه : کچی کتیبه‌کانی به‌ده‌سته‌وه‌ ده‌گری ئه‌لی دایکه‌ ده‌چم بۆ لای هاوپرکه‌م بزانه‌م ده‌رسی سه‌به‌ینیمان چیه‌ ؟ که‌چی مه‌به‌ستی چونه‌که‌ی ئه‌وه‌نیه‌ یان چونه‌که‌ی بۆ لای هاوپرکه‌ی نه‌بی ئه‌م له‌هه‌مان کاتدا درۆ و فیلیشی له‌دایکی کردوه .

بۆیه‌ ئه‌گه‌ر بیٲه‌وه‌ته‌نها ئه‌و فه‌رموده‌یه‌ له‌ژیانی پوژانه‌مان به‌کاربینین له‌مالدا له‌قوتابخانه‌ له‌بازاردا له‌گه‌ل یه‌کتر ژیان زور به‌پاکی و خوشی به‌سه‌ر ده‌چی بی ئه‌وه‌ی که‌س ده‌ست درییژی بکاته‌ سه‌ر مال و ناموسی یه‌کتر روسوری به‌رده‌رگای په‌روه‌ردگاریش ده‌بین .

وَأَخِرُ دَعْوَانَا أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

نیان محمد . جوگرافیا . خانه‌قین

باۋەربوون بە كىتئبە ئاسمانىھكان

(الإيمان بالكتب)

برىتئبە لە باۋەربوون بە ۋ كىتئبانەى كە خۇاي گەۋرە ناردوۋىتئبە خوارەۋە بۇ سەر پئىغەمبەرەكانى (علېھم السلام) ، ئەمەش بۇ رېنمۇنى كردنى بەندەكانى ، بۇ گەشتنىيان بە بەختەۋەرى دونيا ۋ قىامەت .

باۋەربوون بە كىتئبە ئاسمانىھكان چوار شت دەگرئتەۋە :

يەكەم : باۋەربوون بەۋەى كە خۇاي گەۋرە ئەۋ كىتئبانەى دابەزاندوۋەتە سەر پئىغەمبەرەكانى . علېھم السلام . لە رېڭەى جبرئەلەھ عليه السلام .

دوۋم : باۋەربوون بەۋەى كىتئبە ئاسمانىھكانى كە ناۋەكانىيان دەزانئىن ۋەكو قورئان كە بۇ (محمد عليه السلام) دابەزئىنراۋە ، ۋە تەۋرات كە بۇ (موسى عليه السلام) دابەزئىنراۋە ، ۋە ئىنجىل كە بۇ (عيسى عليه السلام) دابەزئىنراۋە ، ۋە زەبۇور كە خۇاي گەۋرە داۋىتەى بە (داۋد عليه السلام) ، ۋە باۋەربوونئىش بەۋەى كىتئبە ئاسمانىھكانى كە ناۋەكانىيان نازانئىن .

سئىيەم : بەراست دانانى ئەۋ ھەۋالانەى كە لە كىتئبە ئاسمانىھكاندا ھاتوون ۋەكو قورئان ۋە كىتئبە ئاسمانىھكانى تىرىش بەمەرچىك نەگۇرئابن يان دەستكارى نەكرابن ^(۱) .

چوارەم : كار كردن بەۋەى حوكمانەى كە لە كىتئبە ئاسمانىھكاندا ھاتوون ۋە رازى بوون ۋە ملكەچ بوون بۇيان جا حىكمەتى ئەۋ حوكمانە بزائىن يان نەيزانئىن ، بەلام ئەۋە بزائە كە ھەموو كىتئبە ئاسمانىھكان بە ھاتنى قورئان نەسخ بوونەتەۋە ، ۋەكو خۇاي گەۋرە فەرموۋىتەى : ﴿ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ ﴾ (المائدة : ۴۸) .

بۇيە درووست نىھ كار بەۋەى حوكمانە بكرئت كە لە كىتئبە ئاسمانىھكانى تردا ھاتوون (جگە لە قورئان) بە دوو مەرچ

(۱) ئەۋ ھەۋالانەى كە لە قورئاندا ھاتوۋە ھەموۋى راستن ۋە دستكارى نەكراۋە ۋە ناشكرئت چونكە خۇاي گەۋرە خۇي بەلئىنى پاراستنى داۋە ، بەلام كىتئبە ئاسمانىھكانى تىرى ۋەكو تەۋرات ۋە ئىنجىل خۇاي گەۋرە بەلئىنى پاراستنى نەداۋە بۇيە داۋى مردنى پئىغەمبەرەن ئەۋ كىتئبانە شىۋىندراۋن ۋە دستكارى كراۋن بەۋەى شىۋەيە نەماۋنەتەۋە كە خۇاي گەۋرە ناردوۋىتئبە خوارەۋە بۇيە ئەگەر كەسئىك شتئىكى پئى ۋ تئت كە لە تەۋرات يان ئىنجىلدا بەۋەى شىۋەيەيە ئەۋا تۇ نە بلىى راستە ۋە نە بلىى درۇيە بەلكو بئدەنگ بە .

نەبئت :

يەكەم : دەبئى حوكمەكە راست بئت .

دوۋم : قورئان دانى بەۋەى حوكمەدا نابئت (اقرار) .

ادرىس محمود . دەرچوۋى ياسا - سئىمانى

پوختە باسئىك لەسەر

(ئاۋە دەرچوۋەكانى لەشى مرؤفە)

ۋ حوكمى ھەرىكەكانى لە شەرىعەتى پىرۇزى ئىسلامدا

كچان ۋكوپرانى باۋەردار : لاي ھەموومان پروون ۋناشكرائە كە شەرىعەتى پىرۇزى ئىسلام لەباشترئىن ۋچاكتىن ۋپراستىن بەرنامەۋ پىرۇگرامى ژئانە ، چونكە ياساۋدەستورى بۇ ھەموو شتئىك كە لەبەرژەۋەندى مرؤفدا بئت داناۋە ، ھىچ لايەنىكى فەرامۇش نەكردوۋە ، بەلكو بەئەندازەى پئوۋىست ياس ۋپئىسائى بۇدانناۋە ۋپروونكردۇتەۋە يەكئىك لەۋبابەتە (فقہ) يانەى كە ياساۋحوكمى تايبەتى بۇ دانراۋە ۋپروونكراۋەتەۋە (ئاۋەدەرچوۋەكانى لەشى مرؤفە) ، بەراستى ئەم بابەتە لاي زۇرىنەى موسلمان حوكمەكەى ناديار ۋ ئالۇزە ، بەۋىستى خوا ھەۋل ئەدەم بە پوۋختى باسى ھەرسى جۇرەكەى ئاۋى دەرچوۋەلەشى مرؤفە بكەم تا خوئىندكارانى بەرئز تئىگەن ۋشارەزائى پەيدا بكەن بەرامبەرئەم سى جۇرە ئاۋە ۋ نەكەۋنە ھەلەۋە ، بەۋىستى خوا دەلئىم : لە لەشى مرؤفەۋە سى جۇر ئاۋ دەدەچن كە ھەرىكەكانى حوكم ۋشىۋە ۋ سىفاتىيان جىاۋازە لەيەكتىرئەۋە ئەۋانىش ئاۋەكانى (التي — المذي — الودي) يە .

يەكەم : (التي) تۇۋاۋ : برئتئبە لە ئاۋىكى خەستى سئى ھەلقوللاۋ ، كە لەكاتى بەتئىن بوون ۋبەھىزبوونى شەھوۋەت ۋئارەزۋى مرؤفدا لە دامئىنى پئىشەۋەى مرؤفەۋە دەرەچئت ، لە پىاۋاندا بەشىۋەى نەتر دئتە دەر واتا جارلەداۋى جار ، بەلام لەئافرەتدا ئەم جۇرە ئاۋە برئتئبە لەئاۋىكى زەردى پروون ، ئەم جۇرە ئاۋە بەتەپرى بۇنى ھەۋىرى ئى دئت ۋەكاتئىك ۋوشكەۋە بئت بە جەلەۋە ئەۋە بۇنى سئىنەى ھىلكەى ئى دئت ، ئەم جۇرە ئاۋە لەكاتى سەرچئى كردن لەگەل خئىزان ، يان لەكاتى ئاۋەھئانەۋە بەدەست ، يان لەكاتى خەۋبئىندا دئتەدەر ، بەھاتنەدەرى ئەم ئاۋە ، لەشى مرؤفە خاۋ دەبئتەۋە

ئه ویش فهرمووی : " یغتسل " واته : خۆی دهشوات ، وه له بارهی پیاویک واده بینیت خهوی بینیه وه به لأم ئاوی نه بینیهوه ، فهرمووی : " لا یغتسل " ، واته : خۆشوردنی له سه ر نییه (حدیث صحیح رواه الترمزی) ..

دوهوم : (المذی) ئاوی شه هوهت : بریتی یه له ئاویکی لینج ، پهنگی سپیه ، و پوهنه و زۆر خهست نییه ، له دامینی پێشه وهی مروّقه دینه در ، له کاتی ههستان و بهرزبوونه وهی شه هوهتی مروّقه ، وهکو بیرکردنه وهی له کاری سه رجیی ، یان ته ماشا کردنی ئه فلامی ره وشت رووخین ، یان گوینگرتن له قسه ی ره گهزی بهرامبه ر که باسی شه هوهت بازوی دهکات ، یان بینینی ئه ندامیکی کاریگه ری له شی ئافرهت ، یان له کاتی دهس بازیدا به گه ل ره گهزی بهرامبه ر ، به مه رجی نه گاته حاله تی خاوبوونه وهی له ش وچیژ وهرگرتنی ته واو ، ئه م جوژه ئاوه پیسه وهکو میز ، ئه گه ر بهر لاشه یان جلویه رگ بکه ویت ، پیسی دهکات و پیویسته تاراتی بۆ بشۆردریت ، و ئاوپرژینی جله که شی باکات ئه و شوینه ی که ئه و ئاوه ی بهر که وتوو ، وه دهست نوێژ دهشکینیت ، به لأم خۆشۆردن واجب ناکات ، له بهر فهرمووده که ی ئیمامی عه لی علیه السلام که ده فهرموویت : پرسیا رکه را له پیغه مبه ری خوا علیه السلام ده رباره ی حوکمی ئاوی شه هوهت (المذی) ، ئه ویش فهرمووی : " یغسل ذکره ویتوضاً " (رواه مسلم) ، واته : زه که ری خۆی دهشۆری ودهست نوێژ دهگریت ، واته ته نه ئه ندامی پێشه وهی خۆی دهشۆری ، پیویست به خۆششتنی هه موولاشه ناکات .

سی یه م : (الودی) پاش میز : بریتی یه له ئاویکی سپی لیلی خهستی بی بۆن ، له پاش میزکردن یان هه لگرتنی شتیکی قورس له دامینی پێشه وهی مروّقه وه ده رده چییت ، حوکمی ئه م جوژه ئاوه هه مان حوکمی ئاوی (المذی) هه یه ، واتا وهکو میز پیسه ، بهر هه ر شوینیک بکه ویت پیویسته ئه و شوینه بشۆردریت ودهست نوێژ دهشکینیت ، به لأم خۆشۆردن واجب ناکات . زۆر له موسلمانان بی ئاگان له خۆپاراستن له م جوژه ئاوه ، هه ر بۆیه سه زایه کی سه خت له گۆردا دانراوه بۆ ئه و که سانه ی که خۆیان له م جوژه ئاوه ناپارین .

وَآخِرُ دَعْوَانَا أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

صلاح فائق . ئه ندازیاری پیلانسازی . سلیمانی

و ئاره زوو هه لچوووه که ی داده مرکیته وه ، حوکمی ئه م جوژه ئاوه ئه وه یه که : ئاوه که پاکه واتا ئه گه ر بهر لاشه و جل و بهرگ بکه ویت جل و بهرگه که له نوێژ ناکه ویت و پیس نابیت به لأم دوا ی ووشک بوونه وه به لاشه وه باشتر وایه بیوه رینیت ولئی بکه یته وه له بهر فهرمووده که ی دایکه عایشه (خوا لئی رازی بییت) که ده فهرموویت : " کنت افرك المني من ثوب رسول الله صلی الله علیه و آله فیصلی فیه " (رواه مسلم) . واته : من به نیژو که کانم مه نی پیغه مبه ری خوا صلی الله علیه و آله ده وه راند له جله کانی ئه و به و جلانه وه نوێژی ده کرد ، به لأم خۆشۆردن واجب و پیویست دهکات ، له بهر فهرمووده که ی (أبو سعید) که ده فهرموویت : پیغه مبه ری خوا صلی الله علیه و آله فهرموویه تی : " إنما الماء من الماء " (رواه المسلم) ، واته : خۆشۆردن به ئاوی پیویست واجب ده بییت له سه ر که سیك ئه گه ر ئاوی مه نی بینی ، هه ره وها له بهر فهرمووده که ی (أم سلمة) (خوالئی رازی بییت) که فهرموویه تی : ئه ی پیغه مبه ری خوا صلی الله علیه و آله له راستیدا خوا شه رم له حه ق ناکات ئایه ئافرهت خۆشۆردنی له سه ره ئه گه ر له خه ودا له شی گران بوو ؟ فهرمووی : " نعم إذا رأيت الماء " (رواه البخاري) ، واته : به لئی ئه گه ر ئاوت بینی ، واته هه تا خۆت نه شۆری دروست نییه نوێژ بکه یت ... وه ناشییت تاخیر بیت له خۆ پاککردنه وه بۆ ئه وه ی نوێژه کان و زۆریک له په رسته شه کانت له دهست نه ده یت .

تیبینی : مه رج نییه ته نه ها به وسی شیوه یه ئه و ئاوه له له شی مروّقه بیته در به لکو هندی جار بیرکردنه وه ی قول له کاری جنسی ، یان ته ماشا کردنی ئافره تی سافیره و پروت ، یان قسه کردنی هه ست بزوین له گه ل ره گهزی بهرامبه ر ، یان دهست لیدان و به ریه که وتنی له ش له یه که تری ... هه موو ئه م ریگایانه ش ده توانریت باس بکریت بۆ ئه وه ی ده وریان هه یه له هاتنه ده ری ئه و جوژه ئاوه ، به لأم ئه مه کاتیک ده بییت ئه گه ر که سه که به یه کیک له م ریگایانه له شی خاویته وه به ته واوی ئاره زوو هه لچوووه که ی دایمرکیته وه و بگاته دوا پله ی چیژ وهرگرتن ..

ئه گه ر که سیك خه وی بینی به لأم ئاوی نه بیننی ئه وه ئه وه خۆشۆردنی له سه ر نییه ، وه ئه گه ر ئاوی بیننی به لأم خه وی نه بیننی یان له یادی نه بوو ئه وه خۆشۆردنی له سه ر واجبه ، له بهر فهرمووده که ی دایکه عایشه (ره زای خوا ی لی بییت) که فهرمووی پرسیا رکه را له پیغه مبه ری خوا صلی الله علیه و آله له باره ی پیاویک ته ری وئاو ده بینیت به لأم له یادی نییه خه وی بینینییت ،

راستی و حقیقه تی

بونی نه بو به کر به خه لیفه

و چونیه تی به یعت پیدانی

خوشه ویستانم پاش نه وهی له ژماره ی پیشتودا
چهند ناماژیه کی پیغه مبهری خوامان ﷺ خسته پیش
دهستان بو خه لافه تی نه بو به کر به پشتیوانی خوی
گه وره له م ژماره یه دا باسی رودای سه قیفه تان بو
ده کهین چونیه تی به یعتدان نه بو به کر و بونی
به خه لیفه نه م روداوه له دوو شویندا ریوایه ت کراوه
سهره تا ریوایه تی میژووه کهی (نیمامی ته بهرپیه) و که
ریوایه تی نه بو میخنه فی دروزنه . دوی نه وه
ریوایه ته کهی نیمامی بوخاری ده گپینه وه ، دواتر نه و
زیادانه مان بو درده کهوی که نه بو میخنه ف
خستویه تیه سهری ، ته نانه ت له وه ده چیت زوریک له و
زیادانه لای زوربه مان تا نیستا کو مه له شتیکی ته اوو
بی عیب بن .

نیمامی ته بهرپی ده لی : هیشامی کوپی موحه مه د
بو گیپرامه وه ، له نه بو میخنه فه وه ، وتی : عه بدولای
کوپی عه بدولر ه حمانی کوپی نه بی عه مری کوپی نه بی
عه مری نه نصاری بو گیپرامه وه : کاتیك که
په یامبهری خوا ﷺ وه فاتی کرد ، پشتیوانه کان
له سه قیفه ی به نی ساعیده کو یونه وه وتیان : دوی
په یامبهری خوا ﷺ نه مکاره ده دهینه دست سه عدی
کوپی عوباده ، یه کیکیان هه ستاو وتی :
به شمشیره کانتان هه موو عه رب ملی بو که چ کردن ،
په یامبه ریش ﷺ وه فاتی کرد و له ده ستان رازی بوو ،
خه لک به نیوه ناسودن ، له پیش خه لکی تر نه م کاره
زهوت کهن ، نه وه بوو هه ر هه مووی ره زامه ندیان
له ناست دهر برپی و وتیان : بو چونیکی جوانه !
یه کیکیان وتی : نه گه ر کو چبه ره قوره یشیه کان رازی
نه بوون ؟ نه وا نه لیین نه میریک له نیمه و نه میریک له نیوه
! سه عدی کوپی عوباده گوتی : نه مه سه ره تای لاواری
و کزبونه که یه (نه مه سه ره تای ته نازوله) نه وه بو

هه واله که گه یشته عومر که هندی له پشتیوانان
کو بونه ته وه و نه لیین : نه میریک له نیوه و نه میریک
له نیمه ، بو یه رویشتن بولای نه بو به کر هه واله که ی پی
راگه یاندو وتی : برا پشتیوانه کانمان کو بونه ته وه و
ئاوها نه لیین ، بهر یکه وه با برؤین بولایان . هه ردوکیان
رویشتن و له ریگادا نه بو عوبه یده یان بینی ، وتیان
له گه لمان که وه ، به هه رسیکیانه وه رویشتن بولای
پشتیوانان . عومر ده لی : له دلی خو مدا قسه یه کم
ناماده کرد بو له وی به یانی بکه م به لام که ویستم قسه
بکه م ، نه بو به کر ناماژیه بو کردم که بیده نگ بم ، نیتر
نه بو به کر دهستی به قسه کرد ، سوپاس و ستایشی
خوی کرد و پاشان وتی : خوی گه وره موحه مه دی
ﷺ ره وانه کرد ... به در یژای ووتاره که ی نه بو به کر
باس ده کات له وه ی باسی کرد نه وه بوو که موهاجرین
له پیشترن بو خیلافه ت . حوبابی کوپی مونزیر وتی :
نه ی کو مه لی پشتیوانان نه م کاره له دهستی خوتان دهر
مه کهن ! خه لک له ژیر به یداخ و سیبهری نیوه دایه ، هیچ
بویریک ناویری پیچه وانه تان بکات ، خه لکی نه وه
ده کهن که له نیوه وه در ده چی ، نیوه خاوه نی ده سلات
و پاره ن ، شان و شه و که تان هه یه ، نه گه ر نه وه ی
لییان داوا ده کهن هه رپی رازی نه بوون شاریان پی
چول کهن ، له م کارانه دا به سه ریانه وه بن ، ده به خوا
نیوه شایسته ترن بو نه م پوسته وه که نه وان ، نه وانه ی
که سه ریان دانه نواند هه ر به شمشیره کانتان سه ریان
بو دین دانواند ، من شیوا ترم له غه یری خو م بو نه م
کاره . له و کاته عومرو عوبه یده به نه بو به کریان وت
ده ستت بینه ، با به یعتت بدهینی ، کاتیك رویشتنه
پیشته وه بو نه وه ی به یعتی لیوه رگرن ، به شیر ی کوپی
سه عد پیش هه ردوکیان که وت و به یعتی لیوه رگرت ،
پاشان نوسهیدی کوپی حوزهر که یه کیک بوو له ده م
سپی و پیوا ماقولان هه ستاو وتی : ده به خوا نه گه ر
خه زره ج یه کجار نه م کاره ی به ده ست بگریت ، هه تا
هه تا یه به هویه وه فه زلیان ده بییت به سه رتانه وه (یه عنی

ئوسه یید چه سودی به سه عد بردووو که خه زره چه) ، سه عدیش وتی : ده به خوا توانای هه ستانم هه بوایه ، که توانام نیه ئەوا گویت له نه پرهی شیرینم ده بوو به شییوویه که ، که خوت و هاوړیکانتیشی بریندار بکردایه که وای لیهاات سویند به خوا ئەبی بتگپرمه وه بو نیو ئەو خه لکه ی که تیا یاندا شوینکه ته بووی نه که شوینکه وتوو ، هه لمگرن له م جیگایه . ئەوانیش هه لیان گرت و بردیانه مال هکه ی ، چه ند پوژیکسی پیچوو ، پاشان وتی : به خوا هه تا تیر له تیردانه که م بیئت تیرتان تیده گرم و ، نوکی پرمه که م پرهنگ ده که م (تیز ده که م) هه تا هیژ له گیانم بی به شمشیر ه که م لیئان دده م ، به خاوو خیزان و ئەوهی گوپرایه لم بیئت له هوزره که م له گه لئان ده چه نگم . نیت دوا ی ئەوه سه عد نه جومعه و جه ماعت ، نه چه جی له گه لئا نه ده کردن ، هه روا مایه وه هه تا ئەبو به کر وه فاتی کرد . (تاریخ الطبری) .

ئەمه ریوایه ته که ی ئەبو میخنه ف بوو ده رباره ی چیرۆکی سه قیفه ، نیستاش ریوایه ته که ی ئیمام بوخاری ده گپرینه وه له سه ر هه مان روداو دوا جاریش به راوردیک ده که یین : ئیمامی بوخاری ده لی : (ئیسماعیلی کوپری عه بدولاً بو ی گپراینه وه ، وتی : سوله یمانی کوپری بیلال بو ی گپراینه وه ، له هیشامی کوپری عوروه وه ، وتی : عوروه ی کوپری زوبه یر بو ی گپرامه وه ، له عایشه ی خیزانی په یامبه ره وه ﷺ فه رمووی : کاتیک په یامبه ری خوا ﷺ وه فاتی کرد ... پشتیوانانیش له لای سه عدی کوپری عوباده له سه قیفه ی به نی ساعیده کوپونه وه و تیان : ئەمیریک له ئیمه و ئەمیریک له ئیوه ، ئەبو به کر و عومه ر و ئەبو عه به ییده رویشتن بولایان ، عومه ر ویستی قسه بکات ، به لام ئەبو به کر ئاماره ی بو کرد که بیده نگ بیئت ، عومه ر ده لی سویند به خوا هیچ مه به ستیکم نه بوو ته نها ئەوه نه بیئت ، که هه ندی قسه م ئاماده کردبوو به لامه وه جوان بو ترسام ئەبو به کر باسی نه کات ، ئەوه بوو ئەبو به کر دهستی کرد به قسه کردن ، به شییوویکی زور ره وان ، له وته کانیدا وتی : ئەمیر له ئیمه ده بیئت و وه زیر له ئیوه ، به لام حوبابی کوپری مونزیر هه ستاو وتی : نه به خوا ئەمیریک له ئیمه وه

ئەمیریک له ئیوه ، ئەبو به کر وتی : نه خیر ، ئەمیرایه تی له ئیمه ده بی و وه زیرایه تی له ئیوه ، ئەوان - مه به ستی قورپه شنه - مالیان له ناوه ندی عه ربه دایه ، به هیژترین و خوشه ویستری نه سه بیان هه یه له ناو عه ربه دا ، ئەوه عومه رو ئەبو عه به ییده یه به یعت به دنه یه کیکیان ، عومه ر ئەلی : به لکو به یعت به تو ئەده یین ، تو گه وره مانی وباشترینمانی و خوشه ویستریمانی لای پیغه مبه ر ﷺ پاشان عومه ر دهستی گرت و به یعتی پیداو خه لکیش به یعتیان پیدا ، یه کیک له ویوه وتی : سه عدی کوپری عوباده تان کوشت عومه ر وتی : خوا بیکوژی . ئەمه ریوایه ته که ی ئیمامی بوخاریه ، دیاره چه ند کورتو پوخته ، ئانه مه یه چه قیفه تی سه قیفه ، ئەوه ی ئەبو میخنه ف زیاده ی کردو ته سه ری له وانه - (که سه عدی کوپری عوباده وتویه تی : کوشتارتان له گه ل ده که م ، جومعه و جه ماعتی له گه ل نه ده کردن ، چه جی له گه ل نه ده کردن ، وه حوبابی کوپری مونزیر هه ستاو و بهر په رچی ئەبو به کری داوه ته وه) و زیاده ی تریش ..

له پراستیدا روداوی سه قیفه خو ی نه گه یشتو ته نیو سه عات ، که چی ده بینیت ریوایه ته که ی ئەبو میخنه ف له وه زوژتره . هه ره ها ئیمامی ئەبو به کر به سه عدی وتبو : ئەی سه عد تو ئاگاداری و دانیشتبوی که په یامبه ری خوا ﷺ فه رموی ((قریش و لاة هذا الأمر ، فبر الناس لبرهم و فاجرهم تبعاً لفاجرهم)) واته : قوره ییش کار به ده ستانی ئەم دینه ن ، ئەوه بو سه عد وتی : راست ده که ییت ، وه زیر له ئیمه ده بیئت و ئەمیر له ئیوه ، ئیمامی ئەحمه د له سه نه ده که یدا ریوایه تی ده کات . خوی گه وره میشکمان ره وان بکات بو تیگه یشتن له پراستیه کان و به ئاره زوی خو مان پراستیه کان نه شیوینین .

له باره ی ئەبو میخنه فه وه .. ئیبن مو عین ده لی : (لیس بشیء) واته : هیچ نیه . هه ره ها ئەبو حاتیم ده لی : (متروک الحدیث) فه رموده کانی و ازلیه یئراوه . زه هه بییش ده لی : (أحباري تألف لا یوثق به) .

سه رچاوه : ده میک له میژووی ئیسلام

صلاح علی . ک . پ . که لار .

هه لویستی نه هلی سوننه و جه ماعت

سه بارهت به کهراماتی پیاوچاکان

کهرامات شتیکی نانا ساییه (خارق للعادة) ، خوی گه وره دهری دهخات له سهردستی پیاوی پرواداری ته قواداری چاکی شوینکه وتووی سوننه تی پیغه مبهری خوا ﷺ ، وهک ریژگرتنییک لییان ، ودهر خستی چاکه یان .

ئه گهر (نهو که سهی شتیکی نانا سایی ئی دهرده که ویئت) نیمانی باش وکرده وهی چاکی نه بیئت نهوا نهو کاته کاره که ی کهرامات نییه به لکو (استدراج) ه .

کهرامات په یوه ست نیه به بانگه شهی پیغه مبهریه تی ، وه پیشه که کیش نیه بوی .

یه کیک له بنچینه کانی بیروباوه ری پیشینه چاکه کان نه وه یه : باوه ریپان هه یه به بوونی کهراماتی پیاوچاکان ههروهک چوئن نایه ته پیروزه کان و فهرمووده سه حیحه کان و یهک دهنگی زانایان (إجماع العلماء) ناماژه یان بؤ کردووه .

خوای گه وره فهرموویه تی : ﴿ لَهُمُ الْبُشْرَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ ﴾ (یونس : ۶۴) .

وه ههروهها پیغه مبهری خواش ﷺ فهرموویه تی : " إن الله قال : من عادى لي ولياً فقد آذنته بالحرب " (رواه البخاري) .

به لأم له لای نه هلی سوننه و جه ماعت ری سایی شه ری هه یه بؤ به راست دانانی کهراماتی پیاوچاکان .

ده بیئت نه وهش بزانیئت هه موو کاریکی نانا سایی (خارق للعادة) که له مروقیکه وه دهرده چیت کهرامات نییه به لکو (استدراج) یان هه ندیک شتی له گهل تی که ل ده بیئت که له کهرامات نییه ، نه ویش وهک جادووگه ری و کاری ساحیره کان و شه ییتانه کان و ده جاله کان .

جیاوازی له نیوان کهراماتی پیاوچاکان و کاری ساحیر و

جادووگه ران

جیاوازی له نیوان کهرامات و جادووگه ری دیار و ناشکرایه : کهرامهت له له لای خواوه وهیه ، و هوکاره که ی له خواترسان و گوپرایه لی کردنی فهرمانه کانی خوا و

پیغه مبهری خوا ﷺ و دوورکه تنه وه له قه دهغه کراوه کان و کردنی کرده وه چاکه کانه ، و تایبه ته بهو که سانه ی که دیندارن وله سهردینداری به رده و امیمان هه یه ﴿ وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَ إِنْ أَوْلِيَائُهُ إِلَّا الْمُتَّقُونَ ﴾ (الأنفال : ۳۴) .

به لأم جادووگه ری له لاینه شه ییتانه وهیه ، و هوکاره که ی کاری کوفری و تاوانکردن و به رده و ام بوونه له سهردتاوان ، و نه مهش تایبه ته به که سی گوپراو و بیده چی (مبتدع) ﴿ وَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لِيُخَوِّنَ إِلَى أَوْلِيَائِهِمْ لِيُجَادِلُوكُمْ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ ﴾ (الأنعام : ۱۲۱) .

نایا هیچ پیاوچاکیک هه یه له پیغه مبهریک باشتر بیئت ؟!

وه نه هلی سوننه و جه ماعت هیچ پیاوچاکیک (ولی) له هیچ پیغه مبهریک به باشتر دانانین ، نهک هه ر نه ویش به لکو هه موو نهو پیاوچاکانه ی که به دریزی میژوو بوونیان هه بووه یان بوونیان ده بیئت له یهک پیغه مبهر به چاکتر دانانریت له لای نه هلی سوننه و جه ماعه .

کهرامات له نوممه تانی پیش خومان پرویداوه ههروهک چوئن له سوره تی (الکهف) دا هاتووه وه چه ندینی تریش ... وه له سهره تانی نه م نوممه ته شدا کهرامات پرویداوه له سهردستی هاوه لانی پیغه مبهری خوا ﷺ وه شوینکه وتوانیان (تابعین) دوی نه مانیش هه ر کهرامات له سهردستی پیاوچاکی بؤ خوا سولحاو پرویداوه ، ههروهکو پیشتر ناماژه مان بؤ کرد که کهرامات له سهردستی پیاویک پرووده دات که نیماندار بیئت و گوپرایه لی فهرمانه کانی خوا بیئت و شوینکه وتووی سوننه تی پیغه مبهری خوا ﷺ بیئت ، به لأم پروونه دانی کهرامات له لای موسلمانیک نه وه ناگه یه نیئت که وا که سیکی نیمان لاوازه چونکه کهرامات له بهر چه ند هوکاریک پرووده دات :

هوکاره کانی پروودانی کهرامات

۱ . به هیز کردنی نیمانی خه لکی هه ر له بهر نه مه بوو زوریه ی هاوه لانی پیغه مبهری خوا ﷺ کهراماتیکی وه هایان نه بیینی له سهردمی خوایندا له بهر به هیزی نیمان و به هیزی یه قین و دلنیایان .

۲ . (إقامة الحجّة) لەسەر دوژمن .

مەرجه كانى كەرامات

- ۱ . پىچەوانەى حوكمىكى شەرىى يان رېسايەكى ئاينى نەبىت .
 - ۲ . كەسەكە كە كەراماتى ھەيە زىندوو بىت نەك مردوو چونكە مردوو تواناي ئەو شتەى نىە .
 - ۳ . لەكاتى پىويستدا .
- ئەگەر يەككىك لەو مەرجانە لەدەست بدات ئەوا كەرامات نىە بەلكو كارى ساحير وشەيتانەكانە .
- كەرامات ھىچ حوكمىكى شەرىى پىي جىگىر نايىت ، وە ھىچ حوكمىكى شەرىى پىي لاندارىت ، چونكە سەرچاوى حوكمە شەرىەكان قورئان و فەرمودە راستەكانى پىغەمبەرى خوا ﷺ و يەك دەنگى زانايانە (إجماع) نەك كەرامات .

وَآخِرُ دَعْوَانَا أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

طيب عادل . پەروردەى . كىمىيا . كەلار

ناموزگارى باوكىك بۇ كۆرەكى لەداهاتوودا :

- ۱ . كۆرە شىرەنەكەم پۇژىك دىت من پىردەبىم و دەچمە تەمەنەو لەبەر ئەوە تكام وايە ئارام بگىرىت لەسەر ئەو ئازارانەى بەھوى مەنەو تووشت دەبىت وە ھەولبەدە لىم تىبگەى لەوكاتەدا وناپەحەت مەبە لەدەستم .
- ۲ . ئەگەر پۇشاككەى خۇم پىس كرد لەكاتى نانخوردندا يان نەمتوانى بەتەنھا جەكەم لەبەر بگەم ، لىم زویر مەبە و بىرى ئەو كاتانەت بىتەوە كە پىكەوە بەرپىمان دەكرد و فىرى ئەو شتانەم دەكردىت كە چۇن نانبخۇى وچۇن پۇشاك لەبەر بگەيت .
- ۳ . ئەگەر قسەم لەگەل كرىدىت وھەمان ئەو ووشەوقسانەم دووبارەو چەندبارە كرىدەوە ... لىم بىزارمەبە ... پىم مەپرە ... وگویم لى بگەر ... چونكە پۇلەكەم كاتىكىش تۇ مندال بوويت ھەمان چىرۇكم بۇ دەوتىتەوە و چەندجارەم بۇ دەكردىتەوە تا ئەو كاتەى كە خەوت لى دەكەوت .

۴ - كاتى پىرپووم ونامەوئىت خۇم بشۇم ... زۇرم لى

مەكەولم تۇرە مەبە ... بىرت بىت كە شوئىت دەكەوتم وھەزار بىانورم بۇ دەھىنايتەوە تا بەرەوھەمامت بەرم .

۵ - كاتى دەمبىنى ناتوانم گفوتۇگۇبەكەم و تەكنەلوژىيا

تازەكان فىرىم تەنھا ... كاتى تەواوم پى بدە ... وەپىم پى مەكەنەو بەگالتە پىكردنەوە لىم مەروانە ... بىرت بىتەوە كە من بووم فىرم كردى چەند شتىك بگەى لەوانە ... چۇن بخۇى ... چۇن خۇت بگۇپى ... چۇن خۇت بشۇى ... چۇن رووبەرووى ژيان بىتەوە .

۶ . كاتى بىرەوېرىم لەدەست ئەدەم وقسەكانم تىكەل

ئەكەم كاتى تەواوم بدەرى تا بىرم بىتەوە ... ئەگەر نەشمزانى ... تۇرە مەبە ... ئەگەر قسەكانىشم گىرنگ نەبىت ھەرگوپم لى بگەر ... ئەگەر ئارەزووى خواردم نەبوو ناچارم مەكە لەسەرى ھەركات برسىم بوو ئەبخۇم كاتى ناتوانم بپۇم لەبەر ئەوەيە كە قەچەكانم نەخۇشن دەستم بدەرى ... بەھەمان ئەو خۇشەوئىستى وپىگەيەى كەلەگەلم دەكردىت تاھەنگا و بىنىت وپى بگىرىت .

۷ . كاتى ئەو پۇژە دىت كە بلىم يادى دیدارى خوا

دەكەم خەم مەخۇ و مەگىرى ... پۇژىك دىت تۇش لەوە تىبگەى بزانه كەتەمنم نىك بۇتەوە لە كۇتايى .

۸ - پۇژىك دىت تىبگەى كە سەپەرپای ھەلەكانم

ھەمىشە ژيانىكى باشترم بۇ تۇ وئىستووە وھەولم داوہ ھەموو رىگاكانت بۇ بگەمەو .

۹ - يارمەتىم بدە لە پۇشتندا ... يارمەتىم بدە بۇ

بىرىنى ئەو رىگەيە بەخۇشەوئىستى وئارام گىرىئەوە ھەرەك چۇن من وام ئەكرد لەگەلت .

۱۰ - يارمەتىم بدە پۇلەكەم تابەسەلامەتى بگەمە

كۇتايى ... ھىوام وايە ھەست بەخەم وپەژارە نەكەيت ، كاتى مردنم نىك بۇوہ ئەبى لەلام بىت و نىك بىت ... ولەخۇتم بگىرىت ھەرەك چۇن من وام لەگەل دەكردىت كاتى ژيانت دەستى پى كرد .

وَآخِرُ دَعْوَانَا أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

رۇژان عبداللة. دارايى وژمىرىارى. سلېمانى

له شه ره کانی شهیتان

بیگومان شتیکی به لگه نه ویسته که شهیتان دوژمنی سهرسه ختی مروقه و هه میشه له بو سهدایه بو شهوی مروقی موسلمان به تاییه تی له خشته بیات و توشی گونا و سهر پیچی بکات ، وه فیل و ته له که کانی شهیتانیش زورن و له هه موولایه که وه بو مروقه دین . جا به سه له گه ورهیی و ترسناکی شهری شهیتان که وا سویندی خوا ردوه له پیش و پاش و چه پ و راستی بهنده کان بیته پیش و توشی خراپه یان بکات . جا نه گهر نه مه هیزو توانای بیته له گومر کردنی بهنده کان شه و پرزگار بوون نیه له شهرو خراپه یی نیلا به یارمه تی خودای پهروه ردگار نه بیته و به پال پشتی شه و نه بیته ، وه شه ره کانی شهیتان زور له وه زیاتر بتوانین سهر ژمیری بکهین . چونکه هه رچی شهرو خراپه هه به له جیهان شه هۆکه یه تی ، به لام به شیوه یه کی گشتی فیله کانی شهیتان شه ش جوړه :

فیلی یه کهم : بی باوه پیی و هاوه ل پریردان (الکفر و الشرك) وه دژایه تی کردنی خوداو پیغه مبه ره که ی (ﷺ) نه گهر توانی بهنده توشی شه کاره بکات شه و نه حه سیته وه . وه شه یه کهم شته که ده یه وی توشی ئاده میزادی بکات ، وه شه گهر نه یه توانی شه کاره ی بکات ، بی ئومید بوو له وه ی شه کردارانه ی پی بکات شه و هاوه ل ده دا توشی شهری دووه می بکات .

فیلی دووه : داهینراوه کان (البدعة) شهیتان له لای چاکتره که بهنده توشی بیدعه بکات له وه ی توشی سهر پیچی و گوناوه تاوانی تری بکات چونکه بیدعه خراپه که ی بو شه و که سه یه شه نجامی ده دات و بو دورو به ره که ی شه تی ، وه بیدعه پیچه وانه کردنی هه موو پیغه مبه رانه و وه پیچه وانه ی شه وه یه که پیغه مبه ران علیهم السلام هیناویانه و بانگه وازیان بو ی کردوه جا شه گهر بهنده ی توشی بیدعه کرد شه و شه یکا به جیگیری خوی و بانگخوازی خوی وه شه گهر نا توشی شهری سیه می ده کات .

فیلی سیههه : گوناوه گه وره کان (الکبائر) به جیاوازی جوړه کانی شهیتان زور حه ز ده کات بهنده توشی شه جوړه گوناوه نه بکات . به تاییه تی شه گهر شه بهنده یه زانا بوو بو شه وه ی خه لکی ئی دور بخاته وه وقسه ی ئی وه نه گیری . وه شه تاوانه ی زاناکه له ناو خه لکی به لاو بکاته وه یانی خه لکانیک

راسپییری به بلاو کردنه وه ی ، شه جوړه خه لکانه ییش که وا شه جوړه کارانه ده که ن واده زانن له خوا نریک ده که ونه وه و نایشزانن که وا به کردنی شه کاره ده بینه جیگیری شهیتان ، شه که سانه ی حه ز ده که ن گونا و تاوانی ئیماندار بلاو بیته وه سزایه کی سه ختیان بو هه به چه جای که سه که خوی بلاوی بکاته وه وه شه گهر توشی شه تاوانه ی نه کرد شه و په نا بو فیلی چوارم ده بات .

فیلی چوارم : گوناوه بچوکه کان (الصغائر) که شه گهر له سهر بهنده کو بیته وه له وانه یه توشی به هیلاک چوونی بکات وه که پیغه مبه ر (ﷺ) له فهرموده یه که دا ده فهرموویت : " ایکم والمعقرات الذنوب " واته : قه ده که ن تاوانی بچووک شه نجام بدن ، یان زورگرنگی به نه کردنی نه دن ، چونکه نمونه ی گوناوه ی بچووک وه که نمونه ی چه ند که سیک له بیابانیک دا بن بیانه وی ئاگریک داگریسنن بو شه و مه به سه هه که سه و چیلکه داریک هه تا زور ده بیته و ئاگریکی گه وره ی لی داده گیری تی و چیشتی پی لی دهنیت . شهیتان به رده وام به رده وام ده بی له م گوناوه بچوکانه به شیوه یه کی که م بخاته پیش چاو هه تا زور به ئاسایی شه نجامی ده دن .

فیلی پینجهه : خه ریک کردنی بهنده به شته حه لاله کان (المباح) شه وانه ی به کردنیان و نه کردنیان نه پاداشتی هه به نه سزای له سهره ، به لام پاداشتی شه و چاکنه ی پی له ده ست ده دات که به هو ی خه ریک بوونی لی ی بی ئاگابووه وه شه گهر نه ی توانی بهنده توشی شه مه ش بکات له بهر زوری سووربوونی بهنده له بهنده له به ده ست نه دانی کات له شتی بی سوود شه و به ره و خوار شه پله یه ی ده بات .

فیلی شه شهه : شه شه ره ییش شه وه یه که شهیتان وای ئی ده کات هه ولی بو کاری چاک بیته شه وه که گرنگتر (اهم) وای ئی ده کات کاری گرنگ به جی بگه یه نی و له و گرنگتر به فه رتر جی به نیلی . له وانه یه که سانیک هه ست یا خود ده رک به م مه سه له هه ستیاره نه که ن و بلیت چو شهیتان بهنده توشی کاری چاکه ده کات ، جاری و هه یه شهیتان بهنده به ره و زور کاری چاکه ده بات تا گوناوه یکی پی بکات وه توشی تاوانیکی بکات .

داهینان له نایندا کاریکی دزیوه

ئه‌گه‌ر داهینان له‌هه‌ر کات و شوین و ئاین و به‌رنامه‌یه‌ک کاریکی پیویست و داواکراو بیئت ئه‌وا له ئاینی نیسلامدا کاریکی دزیو و نه‌ویستراو و یاساگی‌کراوه ، چونکه پیغه‌مبهر ﷺ ده‌فه‌رمو بیئت : " کل بدعة ضلالة ، و کل ضلالة في النار " (السلسلة الصحيحة : ۲۷۳۵) واته : هه‌موو داهینانی‌ک گومپراییه ، وه هه‌موو گمپراییه‌کیش له ناگر دایه .

هه‌موو ئه‌و کرده‌وانه‌ی که مروؤ ئه‌نجامی ده‌دات له دوو حاله‌ت به‌ده‌ر نی یه بو دنیا یه یان بو ئاین : هه‌موو ئه‌و کرده‌وانه‌ی بو دنیا ئه‌نجام ده‌درین وه‌کو خواردن و خواردنه‌وه و جل له‌به‌رکردن و هه‌ستان و دانیشتن ... هتد ، حه‌لألن هه‌تا به‌لگه‌یه‌ک له قورئان یان له سونه‌ت حه‌رام و یاساگی ده‌که‌ن ، به‌نمونه خواردنی گوشتی به‌ران و خواردنه‌وه‌ی هه‌موو سه‌رخوشکه‌ریک و له‌به‌رکردنی هاوریشم بو پیاوان به ده‌قی قورئان و سونه‌ت حه‌رام‌کراون ، به‌لام ته‌واو به‌پیچه‌وانه‌وه هه‌موو ئه‌و کرده‌وانه‌ی له نایندا ئه‌نجام ده‌درین و مروؤ مه‌به‌ستی پاداشت لای خودایه و ده‌یه‌ویت به‌و کرداره له خودا نزیک بییته‌وه پیویسته به‌لگه‌ی له‌سه‌ر بیئت چونکه پیغه‌مبهر ﷺ ده‌فه‌رمو بیئت : " من عمل عملاً ليس عليه امرنا فهو رد " (البخاري و مسلم) واته : هه‌ر که‌سێک کرده‌وه‌یه‌ک ئه‌نجام بدات فه‌رمانی ئیمه‌ی له‌سه‌ر نه‌بیئت لیی قبول نا‌کریت و به‌په‌روی خویدا ده‌دریته‌وه ، ئه‌م یاسایه (الاصل في الأشياء الإباحة ، و الاصل في العبادات المنع) واته : له بنچینه‌دا شته‌کان حه‌لألن ، له بنچینه‌دا په‌رستشه‌کان قه‌ده‌غه‌کراوه) هیچ کرده‌وه‌یه‌کی مروؤی لیبه‌ده‌ر نی یه ، له‌وانه‌یه‌یه‌کیک بپرسیت وه‌لامی ئه‌و ته‌ی عمری فاروق چی یه که ده‌فه‌رمو بیئت : (نعمت البدعة هذه) واته : ئه‌مه داهینانیکی باشه ، له وه‌لامدا ده‌لیم مه‌به‌ستی بیده‌ی زمانه‌وانییه‌ نه‌ک بدعه‌ی

شه‌ری چونکه له‌زماندا بیده‌ه واته داهینانی کاریک که له پیشدا بوونی نه‌بوو بیئت ، به‌لام له شه‌ر عدا واته داهینانی کاریک که شه‌ریعه‌تی پینه‌هات بیئت .

ئه‌وه‌ی کاتیک فه‌رمووه که فه‌رمانی کرد به ئه‌نجامدانی نوێژی ته‌راویح به‌کۆمه‌ل ، هه‌ندیک ئه‌و کاره‌یان پی بیده‌ه بووه ، به‌لام له سونه‌تدا جیگیر بووه که پیغه‌مبهر ﷺ سی یان چوار شه‌و نوێژی ته‌راویحی به‌کۆمه‌ل کردووه پاشان فه‌رمووه‌تی : " إنه لم یمنعني أن أخرج اليكم كراهة أن يفرض عليكم " (صحيح سنن أبي داود : ۱۲۴۳) واته : هیچ ریگر نه‌بوو که ده‌ر بچم نوێژ به‌کۆمه‌ل بکه‌م بو‌تان ئه‌وه نه‌بیئت که ده‌ترسم واجب بیئت له‌سه‌رتان ، وه دوایی کۆچی دوایی پیغه‌مبهر ﷺ ئیدی ئه‌و ترسه‌نه‌ما که‌وا بوو ئه‌م فه‌رمووده‌یه به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر شه‌ریعه‌تی نوێژی ته‌راویح به‌کۆمه‌ل ، ئیمامی عمیش هیچ داهینانیکی له شه‌ریعه‌تدا نه‌کردووه که به‌لگه‌ی قورئان و سونه‌تی له‌سه‌ر نه‌بیئت ، وه ئه‌و فه‌رموده‌یه‌ی عمر هاندانه له‌سه‌ر کاریکی سونه‌ت چونکه له‌سه‌رده‌می پیغه‌مبهر ﷺ خه‌لکی به‌کۆمه‌ل ئه‌و نوێژه‌یان کردووه و یاساگی نه‌کراون ، که‌واته ئه‌و کاره به‌کرده‌وه و به‌بیده‌نگ بوون جیگیر بووه ، به‌لام ئه‌گه‌ر که‌سیکی نه‌زان له شه‌ریعه‌ت و بیئاگا له به‌لگه‌ه و چۆنیه‌تی دابه‌زاندنی بیئت بلیئت : ئه‌و فه‌رمووده‌ی عمر به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر هه‌بوونی بیده‌ی باش و قه‌ده‌غه‌نه‌کراو ، پیی ده‌لین : له یاسا‌کانی شه‌ریعه‌تدا ئه‌وه جیگیر بووه که نابیئت فه‌رمووده‌ی هیچ هاوه‌لیک کاریکی پیبکریت ئه‌گه‌ر عمیش بیئت ﷺ گه‌ر پیچه‌وانه‌ی فه‌رموده‌ی پون و نا‌شکرای مامۆستای مروؤ‌قایه‌تی بیئت .

وَأَخِرُ دَعْوَانَا أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

عثمان أحمد . ده‌رچووی بیرکاری

حهکیمی ئەم ئوممهته هاوهلهی پایه بهرز

(أبو الدرداء) (رهزای خوی لی بیئت)

پیغه مبهری خوا ﷺ دهربارهی ئەم هاوهله فهرموویهتی : (حهکیمی ئەم ئوممهته (أبو الرداء) پهروهردگار بهئینی پیداووم موسلمان دهبیئت .)

ترسی لهسته م و ژورداری

ئەم هاوهله کاتیك کاربهدهست بوو ژور دهرترسا لهسته م و ژورداری بهشیوهیهک یهحیای کوپی سهعید دهگێرتیهوه : ئەگەر ئەم هاوهله حوکمیکی بدایه لهنیوان دوو کهس ئەوا دوو باره بانگهێشتی دهکردنهوه و بهجوانی چاوی دهخشاندهوه بهحوکمهکهیدا نهوهکو ستمی لهیهکیکیان کردبیئت . (ابن عساکر ۳۸۵/۱۳)

جهخت کردنهوهی لهسهر هاوپرپیتهی راسته قینه

خیزانی ئەم هاوهله دهگێرتیهوه : میردهکه م نزیکه ۳۶۰ هاوپی ژور خۆشهویستی ههبوو که له نوێژهکانیدا دوعای بو دهرکردن منیش پرسیارم لیکرد دهربارهی ئەم ههموو پارانهوهی بو هاوپرپیتهکانی ئەویش فهرمووی : ههس کهسیک دوعای خیر بکات بو برایهکی ئەوا خوی گهوره دووفریشتهی بو تهرخان دهکات وپیی دهئین : ئامین و بو توش بههمان شیوه , باشه چهزناکهیت فریشتهکان دوعای خیرم بو بکهن . (ابن عساکر ۳۸۹/۱۳)

بهچاوی سۆزهوه پرواننه تاوانباران

ئەم هاوهله ههراکاتیك موسلمانیکي تاوانباری ببینیایه ئەوا دهستی دهگرت وئامۆژگاری دهکرد بو ئەوهی لهسۆز و بهزهیی خوا بی هیوا نهبیئت له (ئەبو قهلابه) هوه , دهگێرتیهوه جاریکیان (أبو الدرداء) بهلای پیاوکی تاوانباردا تیپهپی موسلمانانیش قسهی ناشیرینیان پیی دهکرد ئەم هاوهلهش فهرمووی : باشه ئەگەر ئیستا ئەم پیاوه کهوتبیته ناو بیریک - چالوویک - ئیوه دهی ناهینن ؟ ئەوانیش ووتیان : بهئی ئەم هاوهلهش فهرمووی : قسهی ناشیرین مهکن بهبراکهتان بهلکو سوپاسی خوا بکهن که ئیوهی پاراستوو هه لهم تاوانه ئەوانیش ووتیان : باشه رقت لهم تاوانباره نابیتهوه ؟ ئەویش فهرمووی : من رقم له تاوانهکه بهتی نهک له خوی ئەگەر وازی لی بهینی ئەوا برامه . (صفة الصفوة ۱/۲۶۸)

خاوهن دلیکی نهرم

ئەم هاوهله خاوهن دلکی ژور نهرم بوو تهنانهت ئەگەر

سزای خوا بهاتایه بو گهلیکی بی باوه ئەوا دهگریا وهژور هیوا و ئامانجی بوو که ههموو خهک موسلمان بیئت بو ئەوهی بکهونه بهر سۆزو بهزهیی پهروهردگار کهژور بهر بهرفراوانه .

له (ابن جوبیهیره) هوه , لهباوکیهوه دهگێرتیهوه : کاتیك کهولاتی قوپرس ئازاد کرا لهچنگی بی باوهپان , چهند دیلیکی ئافرهتیا ن بهلای ئەم هاوهلهدا تیپهپران لهم ساتانهدا (أبو الدرداء) دهستی کرت بهگریان منیش پیم ووت : بو دهگریت لهم رۆژهدا لهکاتیكدا کهخوی گهوره موسلمانانی تیا دا سهربهرز کردوه بهسهر بی باوهرو نهفامان دا !!! ئەم هاوهلهش فهرمووی : ئەی جوبیهیر دهبینی ئەم گهله چهند له نازونیمعت دهژیان بهلام کاتیك سهپیچی خویان کرد ببینه پهروهردگار چیان بهسهر دینی ! ئای چهند ساده و ئاسانه لای خوی گهوره سزای گهلیک بدات ئەگەر سهپیچی ئەو بکهن . (ابن عساکر ۳۸۹/۱۳)

خوینهری خۆشهویست : لهژیانی ئەم هاوهلهوه چهند وانیهکی جوان فیژ دهبین لهوانه :

۱ - ههراکاتیك پلهیهکی بهرپرسیاریتمان گرت ههست ئەوا پیویسته دادپهروهرا نه مامهله بکهین وه بهووردی وبهجوانی چاوخشینینهوه بهبریارهکانماندا و دوریکه وینهوه لهههس جۆره ستمیک .

۲ - هاوپرپیتهی راسته قینه ژور بهجوانی لهئیسلامدا بهرجهسته دهبیئت چونکه ههچ بهرزهوه ندهیهکی ماددی لهپشتهوه نیه بهوینهی ئەم هاوهله که تهنانهت لهپشت ملهش دوعای خیر بو هاوپرپیتهکانی دهکات .

۳ - بهچاوی سۆزهوه پروانینه تاوانباران وبهههچ شیوهیهک تانه و تهشهر و قسهی ناشیرینیان پیی نهئین چونکه لهئیسلامدا ریگهی چارهسهر دانراوه بو گوژپینی تاوان وخرابهکاری بهئامۆژگاری و رینمووی کردن نهک بهقسهی ناشیرین و تانه و تهشهر کهسه مهخابن ئەم کرداره بوته دیاردهیهکی بهربلاو لهنیو موسلماناندا , وانهزانن هیدایهتی خوی بهدهستی مروقه , رهنگه ئەوهی تو قسهی پیی ئەکهیت پهروهردگار رینمووی بکات و توش تووشی ئەو تاوانهش ببیئت ئەوکات وهلامت بهرامبهر خوا چون ئەبیئت !!!

۴ - پیویسته ههراگیزاو ههراگیز لهسزای پهروهردگار بیی ئاگانههین چونکه ئەوهی که نازو نیعمهتمان پیی دهبخشی ههر ئەویش ئەتوانی سزیمان بدات .

پشتیوان محمد . دهرجووی عهدهبی . صلاح الدین

چۆنیتهی نویژی موسافیر

((موسافیر تا چه ند روژ قهصر دهکات))

سوپاس بو ئه و خواجهی هه موو شتیکی بو ئاسان کردوین ههروهکو چۆن پیغه مبهه کهی ﷺ فهرموویتهی : " یسروا ولا تعسروا " واته : ئاسانکاری بکهن و شتهکان زۆر ئالۆز مهکهن .

بۆیه ههروهکو پیشتەر ئاماژه بو کرد کورترکردنه وهش دیاری خوای گهروهیه و ئاسانکاریشه بو موسافیر جا خوای گهوره پایه داریت بکات گوئی بو ئه م بابه ته بگره و بزانه که موسافیر نویژ قهصر دهکات گهر له شاری خوی نه بیته که شوینی نیشته جییه تیو له نیه تیدایه بۆی بگه ریته وه ، گهر کاتیکی زۆریش بخایه نیت ، جیوازی نیه ئه گهر ریجوار بیته زوو بپروات له و شاره یام بو ماوه یه کی دیاری کراو بمینیته وه ، ئه گهر چه ند سالیکیش بیته ، به مهرجی له و شوینه نیشته جی نه بیته واته نیه تی دامه زرانندی نه بیته له و شاره ئه توانی نویژه کانی قهصر بکات به لگه شه له سه ر ئه وانه :

عن أنس بن مالك رضي الله عنه قال : خرجنا مع رسول الله صلى الله عليه وسلم من المدينة إلى مكة فصلى ركعتين ، ركعتين ، حتى رجع قلت : كم أقم بمكة ؟ قال : عشرين . واته : له گه ل پیغه مبهه ری خوادا صلى الله عليه وسلم ده رچووین له مه ککه وه بو مه دینه ، دوو رکات ، دوو رکات نویژی کرد تاوه که گه پراینه وه ، وتم چه ند روژ مایه وه له مه ککه ؟ وتی : ده روژ .

جا بزانه . په حمه تی خوات لی بیته . پیغه مبهه صلى الله عليه وسلم له هیج سه فه ری کدا چوار رکاتی نه کردوه جا بو ئیستا ده کریته ؟ له وانه یه پرسیار بکریته بوتریته ئه وه نیه پیغه مبهه صلى الله عليه وسلم ده روژ قهصری کردوه ، له وه لامدا دهوتریته : به لی به لکو له ریوایه تی تریشدا هاتوه که له و ماوه یه به س قصری کردوه ، جا برای خوشه ویستم گهر زیاتر بمایه ته وه هه ر قهصری نه ده کرد !!؟

بیگومان به لی چونکه هاوه لانی پیغه مبهه صلى الله عليه وسلم له ئیمه زیاتر له دین شاره زابوون وه له ئیمه ش زیاتر له خواترس بوون له گه ل ئه وه شدا قهصریان ده کرد ، جا باش گوئی بگره بو ئه م فهرمووده یه که ده فه رموی : عن بشر بن حرب قال : سألت ابن عمر ، كيف صلاة المسافر يا أبا عبد الرحمن ؟ فقال : أما

أنتم فتبعون سنة نبيكم صلى الله عليه وسلم أخيرتكم ، وإما أنتم لا تتبعون سنة نبيكم لم أخبركم ، قال : قلنا : فخير سنة سنة نبينا صلى الله عليه وسلم يا أبا عبد الرحمن ! فقال : كان رسول الله صلى الله عليه وسلم إذا خرج من هذه المدينة لم يزد على ركعتين حتى يرجع إليها . (رواه أحمد : رقم : ۶۰۶۳ - وسنده لا بأس به) .

واته : بشری کوپی حرب ده فه رموی : پرسیارم کرد له (ابن عمر) که : نویژی موسافیر چۆنه ئه ی باوکی عبد الرحمن ؟ وتی : ئه گهر دوای سوننه تی پیغه مبهه که تان بکهون پیتان ده لیم ، وه ئه گهر دوای سوننه تی پیغه مبهه رتان نه کهون پیتان نالیم ، وتی : وتمان : باشتین سوننه ت سوننه تی پیغه مبهه که مانه صلى الله عليه وسلم وتی : ئه گهر پیغه مبهه صلى الله عليه وسلم له م شاره ده رچوایه (واته : له مه دینه) له دوو رکات زیاتری نه ده کرد تاوه که نه گه پرایه ته وه بۆی .

شيخ الإسلام ابن تيمية - رحمه الله - ده فه رمویته : ((ئه گهر که سیك سوننه تی بو ده رکه وت ، و زانی که پیغه مبهه صلى الله عليه وسلم ریگه ی نه داوه به دوو رکات زیاتر بکات ، و سه فه ری دیاری نه کردوه نه به کاته وه ، وه نه به شوینیکی دیاری کراوه ، وه نه کاتی مانه وه ی دیاری کردوه به کاتیکی دیاری کراو ، نه سی روژ ، نه چوار روژ ، نه دوانزه روژ ، نه پانزه ش ، به لکو پیغه مبهه صلى الله عليه وسلم قهصری ده کرد ههروهکو چۆن جگه له ویش زۆریک له پیشین (سه له ف) قهصریان ده کرد ، به لکو تابعی به ریژ (مسروق - رحمه الله -) که کرا به والی له شوینیکی که به دلی خوی نه بوو ، چه ند سالیکی له و شاره بوو له گه ل ئه وه ش قهصری ده کرد ...))^(۱) .

* وه حفصی کوپی عبیدالله ده فه رمویته : " قام أنس بن مالك بالشام سنتين يصلي صلاة المسافر " ^(۲) .
واته : ئه نه سی کوپی مالک دوو سال له شام مایه وه نویژی موسافیری ده کرد (واته : قهصر) .

كاروان همه باقى ك.پ.ك.ه.لار . عه ره بى

(۱) مجموع فتاوى شيخ الإسلام : ۲۴ / ۱۸ . انظر : أربع مسائل في حكم صلاة المسافر : ص ۵۹ .
(۲) رواه البيهقي (۱۵۲ / ۳) .

سوننهت له نیتوان شوینکهوتوان و دوژمنانی دا

(نهلقه یهکه م)

الحمد لله و الصلاة والسلام على رسول الله و بعد :

به دنیاییهوه قورئان ههنگری گه ئیک نایهته که بانگهوازن بۆ شوین کهوتنی سوننهت و په یوهست بوون و پهیرهو کردنیشی ، چۆن وانهبیت؟! کاتی که ئهوه سهراوهی دووهی تهشرعی نیسلامی ئهوه بوون که روهی قورئان بهدریژه باسی حوکمهکانی و سنوردانانی رهاکانی ، شیکهروه و واتاکاری نایهتهکانی یهتی ، پهیرهوکردنی سوننهت پهیرهوی قورئانه ، گوپرایهلی سوننهت گوپرایهلی قورئانه خودا دهفرمویت : ﴿ مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ ﴾ (النساء : ۸۰) ، واته : ههکهس گوپرایهلی پیغمه مبر بکات ئهوا گوپرایهلی خودای کردوه .

پلهی سوننهت بهرزه لای پهروهردگارمان ، خودا دهفرمویت ﴿ إِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴾ (النساء : ۵۹) واته : نهگهه له شتیکیدا ناوکۆکی کهوته نیوانتانهوه ئهوا بیگه پیننهوه بۆ لای خودا و پیغمه مبر ﷺ ، نهگهه له وانهبوون که ئیمانتان ههیه به خودا و پوژی دوی ، نهوه بوئان باشترهو چاکترین واتیه . جا گه راندنهوه بۆ لای خودا له نایهتهدا ، ههراچۆن زانایان فرموویانه : گه رانهوهیه بۆ لای قورئان . وه گه راندنهوه بۆ لای پیغمه مبر گه رانهوهیه بۆ لای سوننهتهکانی ئهو .

کهوابوو ئاینی نیسلام بریتیه له کتاب (قورئان) و سنه (سوننهت) ، وه ههراگیز لیک جیابانهوه ههتا ههتایه ، ههرا که سیش قایل بییت به یهکیکیان به تهنه ئهوه کوفری کردوه و گومراییهکی ئاشکرایه ، چونکه نکۆلی له سوننهت له راستی دا نکۆلیه له قورئان و له وهسی خوای پهروهردگار ، چونکه فرموودهکانی پیغمه مبر ﷺ وهسی خودایه ههراچۆن خودا دهفرمویت : ﴿ وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ﴾ (النجم : ۳ - ۴) واته : ئهوه له خویهوه قسه ناکات ، بهدنیاییهوه ئهوه نیگا (وهسی) یهو نیگای بۆ دهگریت .

جا که سوننهت وهسی خوای پهروهردگار بییت؟! ئاخۆ حوکمی ئهوه کهسه چی بییت که نکۆلی لۆ بکات و رهتی بکاتهوه؟! وهلام ئهوهیه که نهگهه بزانییت و بوون بییت لای که پلهی سوننهت ئهوهنده بهرزه له نیسلامدا وهههرا نکۆلی بکات ، کوفری کردوه و دهرئهچیت له دین . نهگهه چیش ئیمانی تهواوی به قورئان هه بییت . مهگهه تهوبه بکات و پهشیمان بیتهوه ، چونکه

خودی قورئان فرمانی تیدایه به شوین کهوتنی سوننهت ، خودا دهفرمویت : ﴿ وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَاتَّقُوا ﴾ (الحشر : ۷) واته : ئهوهی پیغمه مبر هینایهتی پهیرهوی بکهه و ئهوهی گۆتی مهیکهه وازی لۆ بهین . خودا دهفرمویت : ﴿ كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴾ (البقرة : ۱۵۱) جا وشهی الحکمه له نایهتهدا وهکو زانایان فرموویانه ماناکهی سوننهتی پیغمه مبری خویه ﷺ ، بۆیه ناییت نکۆلی لهو فرمودانه بگریت کهوا صحیح و راستن و چهسپاوه له پیغمه مبری خاوه ﷺ .

چوار تهوهه ههیه له سههرا تر بوونکردهوهی ئهه باهته :

یهکهه : سوننهتی صحیح و چهسپاوه وهکو قورئان پارێزراوه خودا دهفرمویت : ﴿ إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴾ (الحجر : ۹) ، واته : بهدنیاییهوه ئیمه (ذکر) مان نازل کردوه و ههرا ئیمهش دهپارێزین . وشهی (ذکر) به واتای قورئان دیت و به واتای سوننهتیش دیت ، ههراچۆن خودا دهفرمویت : ﴿ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ ﴾ (النحل : ۴۴) ، واته : وه (ذکر) (سوننهت) مان بۆ نازل کردی بۆ ئهوهی بههویهوه ئهوهی نازل کراوه بۆیان (قورئان) بوون بکهیتهوه ، بۆ ئهوهی بیریکه نهوه .

خودا دهفرمویت : ﴿ فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴾ (النحل : ۴۳) واته : پرسیار له ئههلی (ذکر) بکهه نهگهه نهتان زانی ، ئههلی (ذکر) لێردها زانایان ، وه زانایانیش نابن به زانا ههتا کو شاره زاییهکی تهواویان نه بییت له قورئان و سوننهتدا . له مهوه زانیان که ئههلی (ذکر) خودی ئهوه زانایانه که شاره زای قورئان و سوننهتن ، وه له بهر ئهوهی سوننهت نیگا (وهسی) یه ، بۆیه خوای پهروهردگار به رهحمی خۆی کاری بۆ زانایان ئاسان کردوه که بتوانن سوننهت پاک رابگرن له ههموو خلتیه و پلتهیه که سوننهت نیه و هینراوه ته نیو سوننهتهوه ، ئهویش له بهر پوژنایی ئهه فرموودهی پیغمه مبری خودا ﷺ واته : ئهه زانسته (تیگهه یشتن له قورئان و سوننهت) له ههموو جینیکدا باشترن و چاکترین کهسیان ههلی دهگریت ، پاکی دهکه نهوه له لادانی گومرایان ، له ههلهوه شانهوهی پرپوچان ، وه له بههله ماناکردنی نه زانان .

بیلال جهلال . ک . پ . که لار . فیزییا

بۆ ئەو ئافره‌تانه‌ی دادپه‌روه‌رن له‌ویژدانیاندا (٢)

دیسان خه‌لاتیکی تری زی‌رین که به‌هیچ شتیکی به‌هه‌شاش هه‌لناسه‌نگینریت بریتیه : له‌ پرس پیکردن و وه‌رگرتنی په‌زانه‌ندی له‌کاتی ئەنجامدانی پرۆسه‌ی هاوسه‌رگیری ، ئەمه له‌کاتی‌کدا له‌سه‌رده‌می نه‌فامی و پێش ئیسلامدا ئافره‌تان ئەو مافه‌یان نه‌بوو ، به‌لکو پیاوان به‌ویستی خۆیان و به‌بیرزگرتن له‌ویستی ئەو ئافره‌ته‌ی که زۆرجار چاره‌نوسی خراپی دوا‌ی پرۆسه‌که‌ی له‌پێش چا‌و بوو ، به‌لام له‌ژێر سته‌م و زۆری پیاوان و له‌ترسی کوشتنی پرۆسه‌که‌ی ئەنجام ده‌دا ، به‌لام رابردووی چۆن پڕیوو له‌نه‌هامه‌تی داها‌تووی ژیا‌نی دونیاشی هه‌یچی له‌وه که‌متر نیه ، به‌لکو زۆر له‌وه زیاتریشه ئەمه‌ش وای لێده‌کات خۆزگه به‌رابردووه تاله‌که‌ی پێش پرۆسه‌که بخوازیت ، به‌لام ئیسلام ئەو سته‌می نه‌هیشت به‌لکو ئافره‌تانی سه‌رپشک کرد له‌هه‌لبێژاردنی هاوسه‌ری ژیا‌نیان وه‌کو کۆتا پیغه‌مبه‌ری پیغه‌مبه‌ران ﷺ ده‌فه‌رمیت : " لا تکح الام حتى تستامر ، ولا تکح البکر حتى تستاذن " (متفق علیه) ، ئەمانه و چه‌ندین سته‌می هاوشیوه‌ی ئەم سته‌مانه‌ی که‌به‌تایبه‌ت له‌ ئافره‌تان ده‌کران ، که‌واته که ئیسلام هات وه‌کو ده‌رمانیک سه‌رجه‌م ئەو برینانه‌ی پێشه‌وه‌ی سا‌رپێژکرد که‌توشی ئافره‌تان هاتبوون به‌تایبه‌تی و کۆمه‌لگه به‌گشتی به‌و پێیه‌ی ئافره‌ت به‌شیکی گرنگی کۆمه‌لگه‌یه .

وه‌ خالیکی تر که پێویسته ئاماژه‌ی پێبکری‌ت بریتیه له‌ راویژپیکردن و پرسپیکردنی ته‌نانه‌ت له‌و کاروباران‌ه‌ی که په‌یوه‌ندیان به‌ به‌ره‌وه‌ندی گشتی خه‌لک و پرسه‌ چاره‌نوس سا‌زه‌کانه‌وه هه‌یه ، به‌مه‌رچیک ئەو ئافره‌ته‌ شاره‌زا و لیها‌توو بی‌ت له‌و بواره‌ی که راویژتی پێده‌کری‌ت ، دواتریش ئەگه‌ر رایه‌که‌ی په‌سه‌ند بوو پێویسته کار له‌سه‌ر رایه‌که‌ی بکری‌ت ، ته‌نانه‌ت ئەگه‌ر هه‌موو خه‌لکیش پێچه‌وانه‌ی رایه‌که‌ی بن ، (ابن مسعود) ﷺ فه‌رموویه‌تی : ((الجماعه ما وافق الحق ولو کنت وحدک)) ، وه‌ وه‌کو پیغه‌مبه‌ری نازیزمان له‌ ئاشته‌وای حوده‌یبیبه‌دا کاری له‌سه‌ر کرد کاتی‌ک که ریککه‌وتن له‌گه‌ل قوره‌یشبه‌کانی مه‌ککه که‌به‌پیی ئەو ریککه‌وتنه‌نامه‌یه ئەبوا‌یه موسلمانان له‌و سا‌له‌ بگه‌رانا‌یه‌وه بۆ مه‌دینه و نه‌چنه مه‌ککه بۆ عومه‌ر کردن پیغه‌مبه‌ریش ﷺ پاش ئەوه‌ی له‌ریککه‌وتنه‌نامه‌که بویه‌وه هات بۆ لای هاوه‌له‌ به‌رپزه‌کانی ئەوه‌ی بۆ روونکردنه‌وه که نایب ئەمسال عومه‌ر بکه‌ن ، به‌لکو پێویسته هه‌ر له‌و جیگایه‌دا سه‌ریان بتاشن و قوربانیه‌کانیان بکه‌ن ، به‌لام هاوه‌له‌ به‌رپزه‌کانی به‌هۆی

اجته‌ادی خۆیا‌نه‌وه ئەو فه‌رمانه‌ی پیغه‌مبه‌ریان ﷺ جیبه‌جی نه‌کرد ، به‌لام پیغه‌مبه‌ر ﷺ هات بۆ لای (أم سلمة) ی خیزانی که له‌گه‌ل خۆیدا بردبووی وه‌کو ئەوه‌ی بیه‌ویت راویژتی پیکات بۆ ئەوه‌ی چاره‌سه‌ریک بۆ ئەو په‌وشه‌ بدۆزیته‌وه که‌باسی بارودۆخه‌که‌ی بۆ کرد ، ئەویش فه‌رمووی : ئەی پیغه‌مبه‌ر ﷺ خۆت بپۆ به‌شیوه‌یه‌کی کرداری له‌پێش چاویان سه‌رت بتاشه و قوربانی خۆت بکه ، پاش ئەوه‌ی باشت‌ترینی مرۆقه‌کان و سه‌روه‌ری مرۆقایه‌تی زانی که قسه‌که‌ی دایکمان (أم سلمة) له‌جیبه‌ بۆیه هه‌ستا و جیبه‌جیی کرد ، هه‌رکه هاوه‌له‌ به‌رپزه‌کان چاویان به‌ رابه‌ره‌که‌یان که‌وت ئەوانیش خیرا ده‌ستیان کرد به‌جیبه‌جیکردنی فه‌رمانه‌که‌ی . به‌ئێ پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ له‌ پروی ئاستی مرۆقایه‌تییه‌وه پله‌که‌ی له‌ هه‌مووی به‌رزتره ، به‌لام نه‌یووت ئەمه ئافره‌ته نابی راویژتی پیکری ، یاخود پێی عه‌یب نه‌بووه پرس به‌ مرۆقی‌ک بکات که خوا مافی مرۆقه‌ بونی پێی به‌خشیه‌وه ، یاخود که (أم سلمة) که رایه‌که‌ی ده‌رپری نه‌یووت ئەم ئافره‌ته ته‌نها بۆ ئەوه‌یه پرسى پێی بکه‌م و به‌ قسه‌ی نه‌که‌م ، وه‌کو ئەوه‌ی له‌ ناو کورده‌واری خۆماندا باوه‌و ده‌وتریت (ئافره‌ت پرسى پێی بکه‌م و به‌ قسه‌ی مه‌که !!!) ئەمه له‌سه‌رده‌می پێشکه‌وتن و ته‌کنه‌لوجیا باس له‌ ئازادی و مافی ئافره‌ت و ریزگرتن له‌ ئیراده‌ی ئافره‌ت ئەوتریت . ده‌ی ئەو هه‌لو‌یسته‌ی پیغه‌مبه‌ریش ﷺ چوار سه‌ده‌ده و نیو پێش ئیستا بووه ، بۆیه پێویسته ئافره‌تان وریابن و ئەوه‌ مافه که ئیسلام بۆی داناون نه‌که ئەوه‌ی که بانگه‌شه‌ی بۆ ده‌کری‌ت و زۆرجار به‌ناوی مافه‌وه مافه‌کانیان لێده‌ستیند‌ری‌ت !!! وه‌ له‌سه‌ر موسلمانانیش پێویسته چا‌و له‌ پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی خۆیان بکه‌ن ﷺ وه‌کو خ‌وای گه‌وره ده‌فه‌رمو‌یت : ﴿ لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ﴾ (الأحزاب : ٢١) ، وه‌ هه‌رکه‌سیک خوا ریزی لێناوه با ئیمه‌ بیری‌زی نه‌که‌ین و ریزی خۆی لیبگیرین ، وه‌ هه‌موو که‌سیکیش ریزی لێده‌گیری‌ت مه‌گه‌ر که‌سیک خۆی نه‌یه‌ویت له‌م کاته‌شدا با لۆمه‌ی که‌س نه‌کات ته‌نها خۆی نه‌بی‌ت . وه‌ خالیکی تر که ئافره‌ت شانازی پێوه ده‌کات و هه‌موو هه‌ولیکی مادی و مه‌عنه‌وی له‌پێناودا ده‌خاته گه‌ر بریتیه له‌ پارێزگاری‌کردن و پاراستنی که‌رامه‌ت و که‌سایه‌تی خۆی و بنه‌مانه‌ و سه‌ره‌نجامیش کۆمه‌لگا‌که‌ی ، تا‌کو ئێره‌ رهنگه به‌لای زۆربه‌مانه‌وه ئەمه شتیکی زۆر جیگای گرنگیدان نه‌بی‌ت ، چونکه شتیکی ئاساییه که‌سیک له‌پێناو به‌خته‌وه‌ری ژیا‌نی خۆی و

بیر له م فرموده بیه بکهینه وه پیغمبر ﷺ نهی فرموده شهوهی که نویت زور بکات یان علمی زیاد بیئت، به لکو فرموده تی رهوشتی جوان بیئت. وه خوشه ویسترتین خه لک لای خوی گه وره شهوهیه که رهوشتی جوان بیئت، وه هیچ شتیک له سر تهرازووی کرده وه قورس نیه به بهقهدهر شهوهی که رهوشتی جوان بو بیئت، وه پیغمبر ﷺ له حدیسیکی ترده فرموده بیئت: "إِنَّمَا بَعَثْتُ لَأَتَمَّ مَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ" یان له ریوایه تیکی ترده (صالح الأخلاق)، وه پیغمبر ﷺ زهمانه تی خانوویه که دهکات له بههشتدا بهرامبر بهوهی که رهوشتی جوان بیئت، یان واز له دمه دهم بهیئیت له بهر خوا با له سره حقیقش بیئت، "إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيَدْرِكُ بِحَسَنِ خَلْقِهِ دَرَجَةَ الصَّالِحِ الْقَائِمِ" (مسند الإمام أحمد حدیث: ۴۷۹۸) واته بروادار بهوهی رهوشتی جوانیه وه دهگاته شهوهی که به شهوهی شهوهی نویت دهکات و وه بهر نویت به رهوشتی ده بیئت.

وه عبدالله کوری مبارک ده بیئت: ((نحن قليل من الأدب أوحج إلى كثير من العلم)) واته نیمه بو تووی رهوشتی محتاج تربوون لهوهی که بو زانست بیئت، واته رهوشتی لای هاوه له بهر زهکان گرنگ تر بو له زانست، چونکه زور کهس هیه که زانستیکی باشی هیه بگره له وانهیه پله یهکی باشیشی هیه بیئت به لک نه گهر بیئت و سهیری رهوشتی بکهین ده بینین هیچ نیه.

کهواته: ((تقوى الله وحسن خلق)) باته قوای خوا بکهین و رهوشتمان باش بکهین.

وه ووته که ی ابن القیم ((أدب المرء عنوان سعاده و فلاحه)) واته: شهوه و رهوشتی انسان نیشانهیه به خوش بهختی سهرکه وتنی، ((وقلة عنوان شقوته و بواره)) وه ناشرینی رهوشتی نیشانهیه بو خرابی و بی ریژی لای خوا وه پاشان خه لکی.

بویه پیوسته له سهروموقی موسلمان که شهوهی هیه بیئت بهرامبر خودا، که هاوه لی بو پیدا نهکات وه به تاک و ته نهنا بیپه رستیت، وه شهوهی هیه بیئت بهرامبر پیغمبر ﷺ که شوین سونه تهکانی بکهویت و دهنگی خوی بهر نهکاته وه بهرامبر قسه ی.

وه شهوهی هیه بیئت بهرامبر به دایک و باوکی، ریژیان لی بگریت و یارمه تیان بدات گویرایه لیان بکات مه گهر بو قسه یه که بیئت که پیچه وانهی فرمایشتهکانی ناین بیئت.

وه شهوهی هیه بیئت بهرامبر به ماموستا که ی که گویرایه لی بیئت و ریژی لی بگریت بهرامبر بهوهی که فیبری زانست و زانیاری دهکات.

هیمن کریم. زانکوی ههولیر. پهروهردی کومیبوتهر

سهر بهرزی بنه ماله که ی ریگای جوړاو جوړ بگریته بهر، به لام شهوهی من دمه ویت بیری ئافره تانی بینمه وه شهوهیه که خویه که بهو گه وره یی و بی نیازییهی خوی بهی شهوهی هیچ پیوستیه کی به بندهکان هیه بیئت یا خود بهر شهوه نده کی خوی تیدا بیئت (پاکی و بیگره دی بو خوا) زیاد له ئافره تان خویان بهرگری له مافه کانیان دهکات، به تاییه تیش شه مافه یان (پاراستنی کهرامهت و کهسایه تی ئافرهت) و به وه شهوه ناوه ستیت به لکو سزا دیاری دهکات بو شه وانهی که ده سترژی یان ده مدیری دهکانه سر شه مافه که هیچ که سیک وه کو خوی داد پهروه پاریزیگری لیناکات، چونکه له نیسلامدا ته نها بوونی ماف و دانپینانی گرنگ نیه به لکو پاراستنیشی بهو شیوهیه گرنکه، بو پشتر استکر دنه وهی شه راستیا نهش ده چینه خرزه تی شه نایه ته ی خوی پهروه دهکار که ده فره میت: ﴿ وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَاجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً أَبَدًا وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴾ (النور: ۴) له م نایه ته پر مانایه وه شه ومان بو روون ده بیته وه شه وانهی ریگرن لهوهی که ئافره تان شه مافه یان به کاریه نن سسی سزایان بو دیاریکراوه، بریتن له (لیدانی ههشتا جلد + قبول نه کردنی شاهیدی دانی + ناوهینانیا ن به فاسق له لایه ن خوی گه وره وه).

دهی خوشکه بهر زهکانم جاریکی تر دمه ویت ویزدانان ولام بداته وه، که نایا شه مشیان وه کو شه وانهی پیشتتر باس کراون و شه وانی تریش که باس نه کراون سته م و ریگریه له بهخته وه ری تو؟! یا خود هه موو شه مانه بو سهر بهرزی و پاراستنی کهرامهت و ریژی تو یه؟ وه لامی شه م پرسیارهش بدهروه و بیکره په پیره و بهرنامه ی ژیانته.

أحمد محمد. دهرچوی یاسا. صلاح الدین

رهوشتی جوانی

بی گومان رهوشتی جوان یه کی که له وه کارانهی که خاوه نه که ی به رهوه به ههشت ده بات، بویه خوی گه وره له چه ندان نایهت وه پیغمبر ﷺ له چه ندان هدیسا باسیان لیوه کردوه، شه واته خوی گه وره به رامبر پیغمبر ﷺ ده فره رموویت: ﴿ وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴾ (القلم: ۴)، وه صه حابه بهر زهکان چه ندین جار پرسیاران له پیغمبر ﷺ کردوه که کام له خه لکی له هه مووان باشتره: "أَيُّ النَّاسِ خَيْرٌ" له وه لامدا فرموده تی: "أَحْسَنُكُمْ أَخْلَاقًا"، لیردها شه گهر باش

هۆکاری سهربلندی خوشکان

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله ، أما بعد :
خودای گه وره له قورئاندا دهفرموویت : ﴿ قُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ
يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا
ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا
لِبُعُولَتِهِنَّ ﴾ (النور : ۳۱) .

وه ههروهه فرموویته تی : ﴿ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزْوَاجِكَ
وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ
يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴾ (الأحزاب : ۵۹) .

گومان لهو دانیه که خودای گه وره دروستکاری
هه موو بونه وهره بهزیندو و نازیندوهه هه خۆشی
دهزانیت خیرو چاکه دی دروسکراوهکانی له چیدایه بۆیه
بهرنامه ی بۆ ناردوین تا پهیرهوی بکهین .

دیاره یه کیك له دروسکراوهکانی خودای گه وره ش
ئافره ته که خودا دروستی کردوه ، و کردوویته تی به
خاوهنی ناز و نیعمهت و بهخششی زۆری پئی بهخشیه ،
بهدهر لهو نیعمهتانه ی به مروقهکانی تری بهخشیه ،
وهک خاوهنی جوانی و لهش و کهسایه تی ئافرهت ، له
هه مان کاتیشدا هه خوی فه رمان دهکات به شاردهوه و
پۆشینی به بالاپۆش و دهرنه خستنی ئه و جوانی و
بهخششانه ی که پئی بهخشیه .

زۆرن ئه و ئافره تانه ی که به لای قورسه بۆشینی که
فرمانی خودای پهروهردگار . لهه مان کاتیشدا ده لئین
خودامان خۆش دهویت ، خۆشه ویستی خودا فه رمان
بهرداری کردنیته که فرمان به خۆداپۆشینت دهکات وبئ
فه رمانی دهکهیت خۆشه ویستیت بۆ ئه و خودایه
نهگه شتوته نه دانه یه که له هه و و ئاره زوت زیاتر ئه و ت
خۆش بویت ، که بئ فه رمانی خودا دهکهیت و شوین
هه ز و ئاره زوو و مؤدیل دهکهویت ، به دلنیا ییه وه له و
کاته دا که ده چیه بازار و خه ریکی کرینی بۆشاکیت له و
کاتدا خۆشه ویستیت بۆ خودا له یاد نه چیت و بیر
خۆت بهینه ره وه ئایا ئه و بهرگه ی که ده یکریت تا چه ند
خودا ببخۆشه و ره زامه نده به و پۆشاک و بهرگه !؟ که به
راستی خودات خۆش بویت ئه و بهرگه ناکریت که

وه صفی جهستهت دهکات و خودات لیژویر دهکات ، تو
هاوړیکهت زۆر خۆشی بویت یان هه ر که سیکی تربیت
کاریگه ریه کی ده بیت له سه رت به شیویه که له ره وشت
وناکار و بهرگ دا ئه و کاریگه ریه ده نیزیت .

منش ده لیم گه ر به راستی ره زامه ندی خودات دهویت
وسه ره رزی دونیا وسه رفرازی قیامهت بۆ خۆت بهدستی
دههینی واز له روتی وسه رده می نه فامی بهینه و فه رمان
بهرداری خودای گه وره له روژی قیامهت دا فریات
دهکهویت ، چونکه دوا ی مردن هه ر بۆ لای ئه و
دهگه ریته وه ، له کاتیکدا هه مووان ده زانین خودا خاونی
ناز و نیعمه تی زۆره له سه رمان هه ر له جهسته ی ساغ
وته و او روچ و عه قل و ئیمان ، چون بیرناکه یته وه که سیک
چاکه ی دونیا یته له گه ل دهکات چه ند سوپاسی دهکهیت
ومه منونی ده بیت وله بیر ناکهیت چاوه ران دهکهیت تا
پۆژیک تو ش چاکه یه کی له گه ل بکهیت ودلی رازی بکهیت
، ئه ی خودا له وه گه وره ترو به هیژتر و به ریژتر نیه له
به رامبه ر نیعمه تی دا سوپاسی بکهیت و فه رمان بهرداری
بکهیت که ئه مه ش نه ک پاداشتی قیامه تی سودی
دونیا یشی بۆ خودی خۆت هه یه کالایه کی هه راج کرا و
نابیت ، گولیکی بیپه رژین نابیت ، گولیک ده بیت له په ر
ژینی کدا هیچ دهستیکی ناپاک و چه په ل نا تگاتی ، هه موو
ئه مانه ش سه ره رزی و سه عاده ت ده به خشیته روحت ،
زۆرن ئه وانیه ی له دوا ی تو ش بو نیان به تا وانی خراب و
بیژاوی نا و کومه ل خوزگه ده خوازن بالاپۆش بو نایه
چونکه گه ر بالاپۆش بو نایه تو شی تا وان ولادانی
کۆمه لایه تی نه ده بون و کهسایه تی سه ره رزی خویان
ده پاراست چونکه خودا ئافره تی دروست کردوه هه ر
خۆشی ده زانیت چی له به رزه وه ندی یاندا یه و
پاریژگاریان لیده کات ، هیوا دارم خۆشه ویستیتان بۆ
خودا بیت تا خودا خۆشه وستی خوی بنه خشیت بیتان .

وَأَخِرُ دَعْوَانَا أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

نه رمین حیدر . پ . ب . فیزییا . کلار

(موسىقا ۋە گۆرانى)

لە ديارىترىن ھۆكارەكانى لاۋازى ئىمانى !!

زۆرچار ئىمەى مۇسلمان ھەست بەۋە دەكەين بە جۆرىك لە جۆرەكان باۋەرمان لاۋاز بوۋە يان قۇناغەكانى ئەۋ ئەۋ لاۋازيمان بۇ دەردەكەۋىت ، گرنىگىرىن شت بەلای مۇسلمانەۋە پىۋىستە لەسەر ئەۋە بزانىت ديارترىن ئەۋ ھۆكارانە چىن بوۋنەتە ھۆى لاۋازى ئىمانى ئەگەرچى بۇ ماۋەبەكى كورتىش كارىگەرى خۇى جىيەھىشتىبىت يانن جىنەھىشتىبىت .

چونكە ۋەك لە پىناسەى ئىماندا ھاتوۋە " الإيمان قول وعمل يزيد بالطاعة وينقص بالمعصية " واتا : باۋەر گفطار و كردارە بەخۋاپەرستى بەھىز دەبىت و بە كرده و خراپىش لاۋاز ئەبىت .

لېرەۋە ئەمەۋىت بچمە سەر بابەتېك لە دونىاي ئەمپۇدا رەنگە ئىمە زۆر بەسادە و ساكارىيەۋە بىخەمانە سەيرى ئەۋ گوناھە بكەين و گۆى پىنەدەين ، ۋەكولە سەرەتاشەۋە ئامازمە پىكرد رەنگە ئەمە ئەۋ دوزمان تىبخات رېگە خۇشكەرىبىت بۇ چوۋنە ناۋ دەيان گوناھى تر چونكە ھەموو شتى لە بچوۋكىيەۋە دەستپىدەكات .

(موسىقا) يان گۆرانى كە ئاۋازى شەيتان ئەناسرىت يەكېكە لە كارىگەرە ھەرە ديارەكانى سەر ناخى مروۋقە بە تايبەت گەنجان كە ئەمروۋ لە كۆمەلگاي ئىمەدا دەيان ئاسەۋارى خراپى بەجىيەھىشتوۋە ، من پىمخۇشە ئىۋە ئەۋەتان لا روون بىت كە خۋاي گەۋرە زۆر بە روونى و ئاشكرا لە كىتېبە پىرۋزەكەى خۇيدا لە سورەتى (لقمان) ئەۋەمان بۇ ئەسەلمىنىت كە گۆيگرتن لە موسىقا بە شىۋەكى رەھا حەرەمە . دەفەرەمۆيت : ﴿ وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ ﴾ (لقمان : ۶) .

عەبدولاي كوپى مەسعود يەكېك لە ھاۋەلە ديارەكانى سەردەمى پىيەغمبەر ﷺ لە تەفسىرى ئەم ئايەتداۋ دەلىت : ((والله الذي لا إله إلا هو (هو الحديث) هو (الغناء))) سىجار ئەۋ دەستەۋازەى دوۋبارە كر دوۋە بۇ دۇنيا بوون لە دروستى حەرەمبوونى .

لە فە رموۋدەبەكى ترى پىيەغمبەردا ﷺ ھاتوۋە دەلىت : " في هذه الأمة خسف و مسح وقذف فقال رجل من المسلمين يا رسول الله ومتى ذلك ؟ قال إذا ظهرت القيان والمعازف و شربت

الخمور " (صحيح الترمذي) .

واتا : لەم ئومەتەتدا رۇچوۋن بە زەۋبىداۋ روۋدەدات گۆپرىن لە شىۋە و بەردەباران دەبىت پىياۋىك لە مۇسلمان وتى : ئەى پىيەغمبەرى خۋا ﷺ كەى ئەۋە روۋ دەدات فەرەموۋى : كاتى گۆرانىبىيىز و مۇسقىقاژەن پەيدابوو ئارەقىش خۋارەبەۋە .

لە شۋىنىكى تىردا پىيەغمبەرمان ﷺ دەفەرەمۆيت : " ليكون من أمتي أقوام يستحلون الحر والحرير والمعازف " (رواه البخاري معلقا ، وصححه الألباني موصولا) . ئەمانە تەۋاۋى ئەۋ بەلگانەنە كە باس لە نادروستى و حەرەمبوونى مۇسقىقا دەكەنەۋە ، جا چى ئەگەر ھاتوۋە ئەۋ مۇسقىقا يە پىبىت لە گۆرانى كە بەبەژن و بالاي ئافرەتدا ھەلدەدات كە زۆرچار روخسارى ئافرەت بەۋ گۆرانىنە ئەشىۋىنن ، چونكە ۋەك پىيەغمبەر ﷺ باسى دەكات ۋەسقى ئافرەت ۋەك ئەۋە ۋاى (نظر) ت كر دىبىت . ۋەھەرەھا (ابن مسعود) ﷺ دەفەرەمۆيت : " الغناء يبت الفراق في القلوب " ، واتا : گۆرانى نىفاق لە دۇدا دەپوئىت .

ئەۋەى ئىستاش لەناۋ بەشىك لە توپىزى گەنجاندا ئەبىرىت و ئەبىسرىت ۋەكو خۇيان دەگىرەنەۋە لە كاتى دلتەنگى و غەمبارىدا پەنا دەبەنە بەر گۆيگرتن لە مۇسقىقا و گۆرانى لە كاتىكدا خۋاي گەۋرە دەفەرەمۆيت و بانگمان دەكات : ﴿ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ ﴾ (الرعد : ۲۸) .

زۆرەى زانايان كۆكن لەسەر حەرەمبوونى گۆرانى و مۇسقىقا ئىمام شافعى رەحمەتى خۋاي لەسەر بىت دەفەرەمۆيت : حەرەمە كرىن و فرۇشتىنى كەرەستەكانى مۇسقىقا .

بۇيە زۆر پىۋىستە لەسەر گەنجەكانمان خۇيان لەم تاۋانە بە دوۋر بگرن ، چونكە ۋەكو شەيخى ئىسلام (ابن القيم) ئەفەرەمۆيت : ((گۆرانى دىزى قورئان چونكە قورئان خەلكى بەرەۋ ئارامى و خۇش بەختى ئەبات دلى مروۋقە نەرمەدەكات بەلام گۆرانى دلەكان رەقدەكات و توشى نەخۇشى دەكات)) .

لە كۆتايىشدا دەلىم خۋايە لەۋ كەسانەمان ئەژمار بەكەيت كە : ﴿ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ ﴾ .

رزگار نجم الدين مجيد . ك.پ. كەلار . جوگرافيا

likes and favors . If Allah - our Creator - is pleased with us , He will reward us with Jannah (Paradise) , which is a place of happiness and joy .

Make a promise :

1 : Always speak the truth .

2 : Never lie to yourself .

3 : Be honest with yourself before being with the others .

هاوری جمال . ز. سلیمانی . E .

Bad Habits

(خووه خرابه کان)

Once a man came to the prophet Muhammad (salAllahu alayhi wasalam) and said , " Oh prophet of Allah , I have many bad habits. Which one of them should I give up first ? " The prophet said , " Give up telling lies first and always speak the truth . " The man promised to do so and went home .

At night the man was about to go out to steal . Before setting out , he thought for a moment about the promise he made with the prophet . " If tomorrow the prophet asks me where have I been, what shall I say ? Shall I say that I went out stealing? No, I cannot say that . But nor can I lie . If I tell the truth , everyone will start hating me and call me a thief . I would be punished for stealing .

" So the man decided not to steal that night , and gave up this bad habit .

Next day, he felt like drinking wine , when he was about to do so , he said to himself , " What shall I say to the prophet if he asks me what did I do during the day ? I cannot tell a lie , and if I speak the truth people will hate me , because a Muslim is not allowed to drink wine . " And so he gave up the idea of drinking wine .

In this way , whenever the man thought of doing something bad , he remembered his promise to tell the truth at all times . One by one , he gave up all his bad habits and became a good Muslim and a very good person .

If you always speak the truth , you can be a good person , a good Muslim whom Allah

پيشهوا (ابن باز) - بهر چه ت بيت - فهرموويه تي :
(هذا العصر عصر الرفق والصبر والحكمة ، وليس
عصر الشدة .
الناس أكثرهم في جهل ، في غفلة ، وإيثار للدنيا ، فلا
بد من الصبر ، ولا بد من الرفق ؛ حتى تصل الدعوة ،
وحتى يبلغ الناس ، و حتى يعلموا ... ونسأل الله للجميع
الهداية)) (مجموع فتاوى ابن باز : ج ۸ ، ص ۳۷۶ ، ج
۱۰ ، ص ۹۱) .

واته : نهم سهردهمه سهردهمی نهرم و نیانی
وئارامگرتن و داناییه ، نهك سهردهمی توند و تیژی .
زورینهی خه لکی له نه زانیدا دهژین ، و له بی
ئاگایی ، و دونیا پیش خستندان ، بویه پیویست به
ئارامگرتن دهکات ، پیویست به نهرم و نیانی دهکات
، بؤ نهوهی بانگه وازه که بگات ، بگات به خه لکه که ،
و فییرین ... داواکارین له خوای په روږدگار
رینیشاندهری هه موان بیت .

سایتی به کهنه تی

www.ba8.org

که هیسته له که نمان بن بؤ بهر که هستی نون